

Utopia

Studentavisa

i Tromsø

NR.7, 24. MAI 1994 - 19. ÅRGANG

Strategilos strategiplan

-En ren beskrivelse av dagens situasjon, uten løsninger på de problemene UiTø står overfor, er kritikken fra studentpolitikkerne

SIDE 6

Lesing og lystgass

hele sommeren for tre-termin-studentene på gamle KK. Der nyfødte, gravide og nønner tidligere huserte, har nå engelsk- og lingvistikk-studentene overtatt

SIDE 9

X og Y generasjonene

De er unge og gir faen - de er generasjon X. De er enda yngre og på evig jakt etter lykke, status og rikdom - de er generasjon Y. Hvem er du?

SIDE 18-19

Utropia

...er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra Student-samskipnaden.

O lykke...

LEDER

Det er ingen tvil. Utvalget av artikler i den avisa du holder i hendene taler sitt klare språk: TSIs fjellsporggruppe springer ut og opp på fjellet for å feire våren og 17. mai, Natur og Ungdom tilbyr sommerjobb på gård, gamle studentpolitikere gir slipp på sine verv til fordel for nye og friske krefter, Samfunnet oppsummerer, ommøblerer og legger store planer for kommende semester, og sist, men ikke minst: Statens Institutt for Folkehelse advarer mot utflytende sexliv med tilfeldige forbigående. Semesterslutt og sommerferie - med alt det innebærer av fristelser, forpliktelser og forandringer - nærmer seg med stormskritt. For forvillede osloensere kan det virke nærmest utrolig at det endelig begynner å grønnes, men den innfødte delen av studentmassen har allerede lenge visst hva som var i gjære. Er du født og oppvokst nord for polarsirkelen lar du deg ikke lure av den årlige snøstormen i midten av mai. (Dessuten skal nasjonaldagen innebære forfrosne tær og valne fingre, -en viss grad av sjølpining må til hvis man skal få den riktige feststemninga.) Men faktum er at det går mot varmere - og lysere - tider. For mai er også den måneden da midnattsola gjør sitt gulrøde inntog i Tromsø by, og etter måneder med intens venting kan vi endelig bade oss i gyldent sollys til langt ut i de stille nattetimer. Her i Nord-Norge er sola et årlig og vårlig samtaleemne som kommer opp med like stor standhaftighet som hestehoven. Vi feirer sola med midtsommer-nattsøl, og vi beskytter oss mot den med uante mengder solkrem. Kan det være tvil om at den første soltilbeder var fra Nord-Norge?

Forelskelse og kåthet hører også års-tida til. Frekvensen av tett omslyngede par som oppholder seg på universitets-området stiger i takt med utetemperaturer, og lykkelig er tresemesterstudentene som får stipend og ikke trenger forlate sin utkårede for å reise hjem og leve på mor og far. Forresten, hvem vet; kanskje er det ikke temperaturen og våren i seg sjøl som er årsaken til den økende mengden par. Kanskje er det rett og sløtt vissheta om de økte tilbaketrekningssmulighetene som fører til lettsindighet i omgangen med det annet kjønn. Man kan jo alltid forsvinne hjem på sommerferie hvis den nyutkårede skulle vise seg å ikke være Den Store Kjærligheten.

Allikevel: For de heldigste - og forhåpentligvis fleste av oss - er våren ei tid full av drømmer om hva de kommende månedene i total frihet og ansvarsløshet skal brukes til. Noe som bringer med seg et aldri så lite snøv av lykke? Vi ønsker god sommer til alle Utropias lesere, og avslutter semesteret med et lite hjertesukk fra Trofimov, den evige student i Tsjechovs skuespill «Kirsebærhagen»: «-So, der kommer lykken! Der går den, kommer stadig nærmere, jeg hører allerede skrittene dens. Men, - hvis vi ikke ser den, ikke gjenkjenner den der den passerer oss, hva gjør egentlig det? Noen andre vil helt sikkert oppdage den!...»

God sommer!

Thomas Hylland Eriksen, sosialantropolog og rikssyner

KRONIKK

Grunnlovsdagen vekker ømme følelser hos alle gode nordmenn, og det er naturligvis et bastant brudd med alle ekte norske verdier - en hån mot Eidsvoldfedrene, kongen og Vegard Ulvang - å stille spørsmålsteget ved dens berettigelse. I yttringsfrihetens og demokratiets navn har jeg likevel fra tid til annen våget meg på noen ironiske og endog ideologikritiske bemerkninger til dagen. Det har sjelden gått særlig bra. Teksten nedenfor er et eksempel. Den er et utdrag fra en tale som ble framført på grunnlovsdagen, 17. mai 1992, for å være nøyaktig, i et forum som taleren var dum nok til å tro hadde kritisk distanse til den selvforherligende og ha-stemte nasjonalismen som preger dagen. Stedet var Cafe Nordraak, Oslo, og arrangementet var av litterær art, med diktlesing og forfatterpresentasjoner. Tilhørerne var forfattere, kritikere og andre medlemmer av den såkalte kritiske offentlighet i alndet. Vel. Talen ble ikke motatt særlig vennlig, og opptil flere fremstående

forfattere skummet av raseri lenge før den var over. Noen av dem trodde kanskje at forfatteren gikk inn for norsk EU-medlemskap (et standpunkt som denne delen av offentligheten senere har truffet et VEDTAK mot - så mye for den kritiske debatt!). Symptomatisk? Her følger i alle fall noen smakebiter fra talen, så får Utropias lesere dømme selv: Bør taleren steines eller landsforvises, eller er det tilstrekkelig å sende ham på omskoleringsleir?

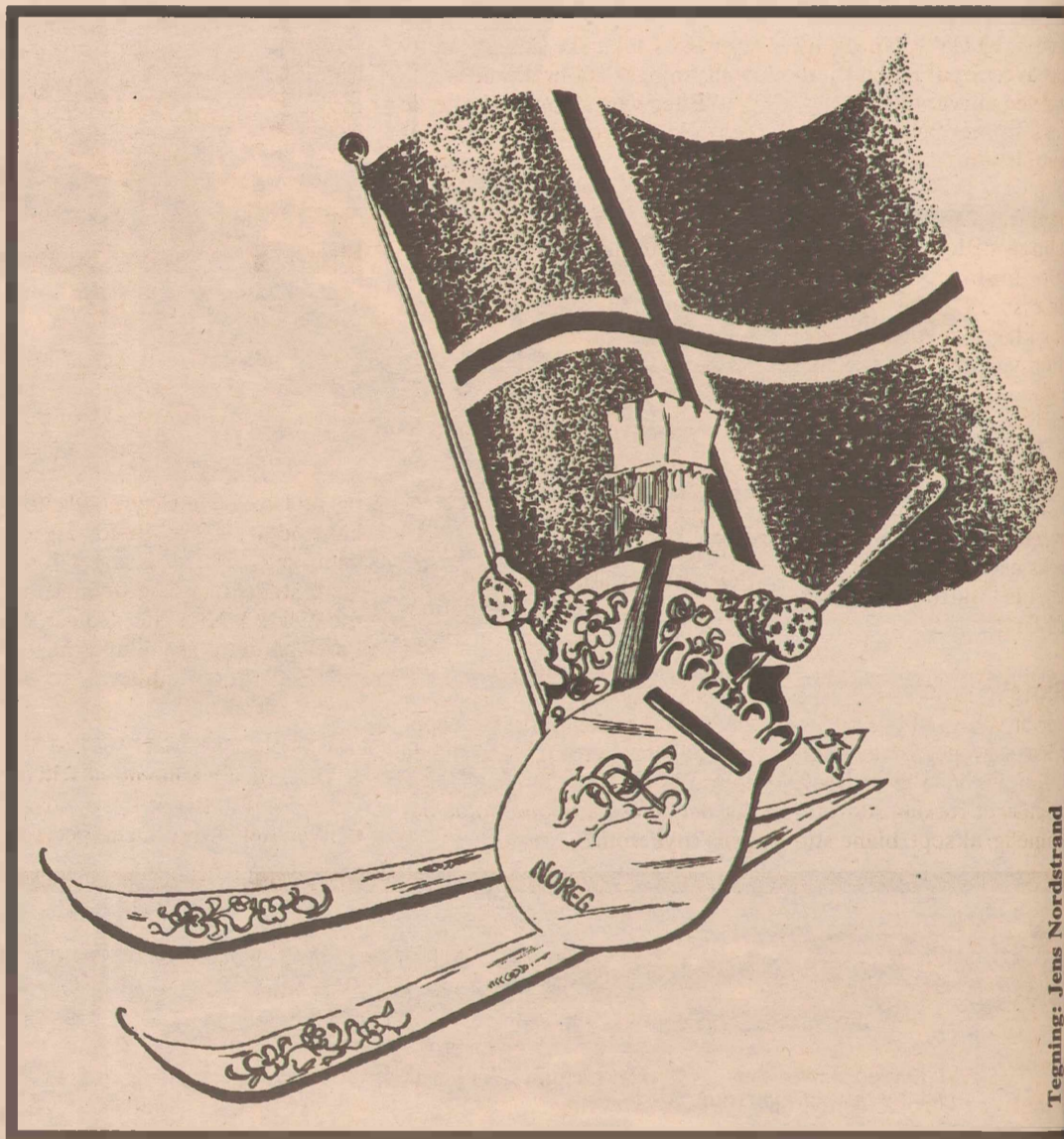
Kjære landsmenn, eller kanskje snarere, som de sier i Bergen: Gratulerer med dagen. I dag feirer vi nasjonens fødselsdag, det vil si at vi hyller oss selv, hvem vi nå enn måtte være. Dette er en demokratisk festdag som står i barnas, russens og de fulle menns tegn, en dag det er lett å mislike intenst, men kanskje vanskeligere å "stå fram", som det heter, og kritisere offentlig. Et sted på Vestlandet klarte de til og med et år å overtale en kurdisk innvandrer til å være formann i den lokale 17. mai-komiteen, så ingen skal komme her og si at Grunnlovsdagen handler om den germanske rases feiring av seg selv. Det gjør den naturligvis ikke. Mange nordmenn liker fak-

"De av oss som ikke kan utstå all den klebrige sentimentaliteten og vemmelige selvforherligelsen som omgir 17. mai, holder oss normalt innendørs i alle fall..."

tisk å fortelle hverandre at utlendinger som besøker landet på Grunnlovsdagen blir rørt og overrasket over at søte og uskyldige barn og fulle nitten-åringer får dominere i stedet for Flyvåpenets nyeste jagere, som vanlig hevdes å være i land - hvilke? - med stolte militære tradisjoner. Det har ikke lyktes meg å få verifisert at utlendingene faktisk betrakter Grunnlovsdagen slik,

si bare gi opp.

Hvordan står det så til med denne nasjonen alle patriotiske borgere gjør sitt beste for å tro på? Ikke så bra, vi mange av oss mene. Det mente sannsynligvis i fjor også, men det er ingen tvil om at nasjonen har fått hard medfart siden sist, og per i dag er vel alle normalt opplyste bymenn nesker enige om at den strengt ta-

Tegning: Jens Nordstrand

Den hellige grunnlovsdagen

men da den franske antropologen Maurice Godelier besøkte Norge på 17. mai og trakk den slutning at nordmenn var rasister, hadde det ingen ting med korpsene, bunadene og de dresserte, hjernevaskede barna å gjøre: Han hadde ganske enkelt observert de tamme hundene nordmennene holdt som husdyr og funnet få av blandingsrase.

Dette er kanskje den eneste dagen i året hvor nye og gamle nordmenn - eller for den saks skyld unge og gamle nordmenn, fattige og rike, bønder og åndsarbeidere, motstandere og tilhengere - gjør et forsøk på å fremstå som en nasjon. De av oss som ikke kan utstå all den klebrige sentimentaliteten og vemmelige selvforherligelsen som omgir 17. mai, holder oss normalt innendørs i alle fall, og dermed blir det umulig for oss å ødelegge gleden for de andre. De følelsesmessige reaksjonene mot å gjøre denne dagen til en markeringsdag for eller mot EU har vært sterke: Folkedypet krever at nasjonen skal fremstå som samlet og udelelig; hvis vi ikke klarer å være en nasjon på 17. mai, denne uskyldsrone dagen hvis sentrale symbol er det nyutsprungne bjerkeløvet, så kan vi sant å

ikke finnes. Vi har gang på gang fått høre at alt hva vi har kjært og regnet som typisk norsk, rent faktisk er britisk, platt-tysk eller - verst av alt - svensk, forestillingen om den eldgamle norske nasjon er en moderne oppfinnelse, at våre egentlige nasjonalretter er pizza og coca-cola, skjønt pils og iskrem er streke konkurrenter til denne førstepllassen akkurat i dag. Bunader, rosemaling, hardingfele, tørrfisk, Mack-øl, bønder, vinterolympiader: Alt sammen er enten nytt eller utenlandsk eller begge deler. Det Nitimen skulle kåre det norskeste av det norske, var det brunosten som vant, og hvem vet, kanskje G35 rene faktisk er et autentisk norsk bidrag til verdens cuisine, men hvem faen skal ha det på et våpenskjold? Selve nasjonalismen er gudbedre en kontinental oppfinnelse, og som kjent har den nasjonale ikonet Jan Garbarek et polsk navn. Som en siste spiker kan vi slå fast at det er vanskelig å se at Fatima fra Tøyen og Johnny fra Stovner tilhører samme nasjon som Edvard Hoem fra Romsdalen, selv om alle tre er statsborgere i samme land.

Nei til røykfritt universitet

Universitetsstyret har enstemmig vedtatt følgende: Pkt. 1 "Fra 1. juli 1995 gjøres Universitetet i Tromsø røykfritt, dvs. at røyking i Universitetets lokaler inkludert kontorer er forbudt."

Pkt. 2 "De røykerom som eksisterer i dag og som tilfredsstillende kravet til ventilasjonsanlegg, opprettholdes i en overgangsperiode. Det tas sikte på å utvikle røykerommene fra 31.12.95"

Dette er basert på RMUs (Røykfritt miljøvalg) arbeid, som hadde det mandat å legge frem et forslag om hvordan UiTø kunne gjøres røykfritt. I det mandadet lå det at forslaget skulle sikre "en rimelig aksept blant studenter og ansatte" Videre baserer vedtaket seg på høringsuttalelser fra enkelte studentorganer, PLUT (plan og utbyggings avdelinga) og budsjettmyndighetene ved universitetet.

La oss se nærmere på disse høringsuttalelsene. Studentrådet ved ISV ønsker ikke å innføre et røykfritt universitet. Studievevdelinga stiller seg bekymret over forslaget om et røykfritt universitet. Heller ikke Institutt for klinisk medisin ønsker totalforbud mot røyking, det samme gjelder Institutt for samfunnsmedisin, Forskningsavdelinga, Nordlysobservatoriet, ISV, ISL, IRV, og Tromsø helsehøgskole.

Universitetsbiblioteket og psykologiseksjonen ser positivt på forslaget om totalforbud av røyking ved UiTø.

Rimelig aksept?

Vi ser at 10 av 12 høringsinstanser har sagt nei til et totalforbud. Kan man da si at RMU har utarbeidet et forslag som sikrer en rimelig aksept blant stu-

denter og ansatte?

Et av RMUs hovedargument for å totalforby røyking, var at UiTø ikke kan bruke ressurser på å bygge egne røykerom. Utvalget var pålagt å innarbeide budsjettmessige og bygningsmessige konsekvenser i sin utredning. Dette har de gjort selv, uten å bruke PLUT, som må være det eneste organ med kompetanse til å foreta en slik

konsekvensanalyse. I ettertid har PLUT kommet på banen.

De sier følgende i sin høringsuttalelse av 17.3.94, "I vurderingen er bare medtatt rom som bare brukes som røykerom eller kantine/røykerom. Vi kan ikke garantere at vi har fått med alle. Det har heller ikke vært tid til befaring av alle rommene. Vurderingene er gjort ut fra det kjennskap vi har til byggene og byggenes tekniske anlegg og av opplysninger fra brukerne"

"Etter vårt skjønn vil alle de beskrevne rommene kunne fungere bra som røykerom. Forutsetningen er at ventilasjonen fungerer som den skal..... Skulle noen av rommene vise seg fortsatt å ha alvorlige mangler, kan de enten kuttes ut som røykerom, eller det kan gjøres ytterligere tiltak for å forbedre dem"

Mangler legitimitet

Ut fra PLUTs klargjørende og nøytrale gjennomgang av de reelle problemer ved dagens eksisterende røykerom og kantiner, faller RMUs argument. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) omdefinierer derfor RMUs argument til følgende "Arbeidsmiljøutvalget finner det vanskelig å gå inn for at UITØ skal bruke midler på å opprettholde røykerom" Man må da spørre AMU om hvilke kostnader det er ved å opprettholde dagens røykerom?

-Universitetsstyrets vedtak om full røykestopp mangler legitimitet, skriver Petter Finstad fra ISV (arkivfoto).

Vi ser nå at røykeforbudet ikke lenger går på å sikre studenter og ansatte et røykfritt miljø, det er sikret i hovedsak allerede. Vedtaket baserer seg kun på at Universitetsstyret ukritisk har godtatt RMU sitt forslag og påtar seg dermed ansvaret for å være studentenes og de ansattes moralske vokter. Når vedtak blir fattet på dette grunnlaget mister vedtaket sin legitimitet.

Krenker enkeltindividet

Jeg vil også nevne at RMUs forslag ble enstemmig vedtatt i Universitetsstyret. Dette betyr at

styrets to studentrepresentanter ikke gjorde som hovedallmøtet, med overveldende flertall ba dem om å gjøre.

Hovedallmøtet vedtak lyder som følger: "Det skal legges til rette for egne røykerom på universitetet, for å unngå at det røykes i ganger og fellesarealer, for dermed å skåne allergikere." (Referat fra HAM 1/94 og Allting 01/94, 27.4.94)

Hvis representantene ikke er villige til å forholde seg til Hovedallmøtet mener jeg de bør trekke seg. Representantene skulle ikke bare ha stemt imot forsla-

get, men lagt frem et alternativt forslag som sikret alles interesser.

Sosialdepartementet har som målsetning å gjøre Norge røykfritt innen år 2000. Universitetene inngår som en del i denne planen. Dette kan sees på som en krenkelse av enkeltindividets frihet. Den videre debatt mener jeg bør ta tak i dette. Skal man akseptere at slike målsetninger blir trødd over hue på en og skal Universitetene være nødt til å følge de opp?

Av Petter Finstad, student ISV

Kjønnskvalifisering for menn uønsket

Målfrid Larsen har et debattinnlegg i Utropia den 9. mai 1994 vedrørende blant annet kjønnskvalifisering. Sykepleierutdanningen brukes her som et eksempel på praktisering av radikal kjønnskvalifisering. Det hevdes at sykepleierutdanningen bruker radikal kjønnskvalifisering ved opptak for å få en jevnere kjønnsfordeling. Dette medfører

ikke riktighet. Vi har ikke radikal kjønnskvalifisering.

Sykepleierutdanningen har foreløpig heller ikke noe ønske om radikal kjønnskvalifisering. Det er ikke et problem for sykepleierutdanningen at det er få mannlige studenter. Selv om menn selvfølgelig er velkomne hvis de er kvalifiserte.

Det er kvinner og deres erfaringsverden det må rettes fokus mot. Menn klarer

seg fortsatt godt. Dette kommer til syne ved å se på fordelingen av kjønn blant studentrepresentanter i diverse råd og utvalg, ansettelse av direktører ved de nye høgskolene, mellomlederstillingene ved den nye høgskolen i Tromsø og ikke minst fordelingen av kjønn i faglige/vitenskapelige stillinger ved for eksempel avdeling for Sykepleievitenskap, UiTø.

Likestillingen mellom kjønn er enda

ikke kommet langt nok til at fokuset kan flyttes fra kvinner til det underrepresenterte kjønn.

Av Mariann Skar, avdelingsleder på sykepleierutdanningen ved Tromsø Helsefaghøgskole

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg til debattspalten. Skriv kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte.

Nytt faksnummer:
776 45199

Utropia, Universitetet - ISV, 9037 Tromsø, tlf: 776 44283, fax: 776 45199

I redaksjonen:

Snorre Sanner, Tomas Sætre, Øyvind Eggen, Ingrid Neerland Walseth, Odd Kristian Dahle, Hilde Klemetsdal, Anders Røeggen, Laila Olava Unhjem, Cathrine Hansteen Liland, Anne Grete Sandaune, Per Næss, Cecilie K. Ødegård, Torunn Gjelsvik Eriksen, Ola Bratlie, Brynjar Indahl, Johan Fredrik Rye, Kim Bye Bruun, Lisa-Therese Amundsen, Adam Sørensen, Lars Hulzebos, Thor Olav Moen, Torgeir Eikeland, Solveig M.L.Kavli, Siri Elverland, Kenneth Schöenberg, Allan Andreassen, Wera Helstrøm, Yngve Engkvist, Geir Martinsen, Dina Roll-Hansen, Henrik Ormåsen, Børre Fevang, Toralf Melsom, Maria Lundberg, Elin Haugdal, Siri Elverland, Lena S. Glosemeyer, Espen S. Larsen, Hanne Elverland, Christine Haraldsen, Tariq Eik, Andreas Lorange, Kristian Wengen, Jan Martin Berg, Ingeborg Mo, Joakim Lie, Kaja Baardsen, Rachel Andersen, Roy Johansen, Jens Nordstrand (tegninger), Sten-Rune Roland, Katarina Grova, Marianne Tønnesen, Tore Gjerstad, Frank Rune Johansen, Ole Fredrik Hynne, Heidi Tiller, Ole Andreas Hoen, Troy Storfjell, An-Magrit Gjertsen

Trykk: Bladet Tromsø, i et opplag på 4000. Annonsepris: 5 kroner pr. spaltemm.

Forsidefoto: Nina Lager Vestberg

Neste deadline: primo september

Ansvarlig redaktør:

Kari Myklebost

Redaktør (layout):

Amund Sjølie Sveen

Kulturredaktør:

Jørgen Flint

Fotoansvarlig:

Nina Lager Vestberg

Redaksjonssekretær:

Kai H. Nygaard

Sivilarbeider:

Geir K. Ronland

Sosialistene tar over

Sosialistisk Studentlag (SSL) sitter igjen som vinner etter vårens studentpolitiske valg. Det er klart etter at det nyvalgte studentstyret har avholdt sitt konstitueringsmøte. SSL får til sammen tre av fem representanter i arbeidsutvalget - blant annet heldagsstillinga som politisk sekretær.

U Amund Sjølie Sveen og Brynjar Indahl (foto)

Det ble nesten dødt løp mellom de to kandidatene til politisk sekretær da det nyvalgte Studentstyret avholdt sitt konstitueringsmøte fredag den 13. mai. Lisa Amundsen (SSL) vant med to stemmers overvekt over Frank Thure Lindgren fra Tverrpolitisk listesammenslutning (TLS).

Samtidig ble Pål Julius Skogholt (SSL) valgt inn i arbeidsutvalget, i en avstemning hvor han slo ut den samme Lindgren med én stemme. De to utgjør dermed sammen med nyvalgt nestleder Eirin Ytreberg flertall for SSL i Studentstyrets arbeidsutvalg. De to siste som skal sitte i arbeidsutvalget kommende år, er Hanne Bruun (TLS) og nyvalgt leder for Studentstyret, Andreas Bakken.

Kvinner og lukking

Lisa Amundsen, som er helt fersk i studentpolitikken, framhevet sitt engasjement - spesielt for lukkingssaken, internasjonalt arbeid og kjønnskvoteing - i valgdebatten. Frank Thure Lindgren, med erfaring fra Unge Venstre og som studentrådsleder på ISV/ISL, ble kjørt hardt på sitt utspill i media tidligere i måneden, der han gikk sterkt ut mot

Studentstyrets arbeidsutvalg for perioden 94/95: Eirin Ytreberg, Andreas Bakke, Pål Julius Skogholt og Lisa T. Amundsen. Hanne Brun var ikke tilstede.

bruk av radikal kjønnskvoteing, som Allinget i april vedtok å arbeide for. Lindgren sa imidlertid at han som politisk sekretær ikke

ville ha noen problemer med å arbeide for Alltingets vedtak, uansett hva hans personlige mening var. Lindgren la i tillegg

stor vekt på at politisk sekretær skal jobbe etter Studentstyrets prioriteringer, og ikke ha personlige fanesaker.

Den dagen faksen smalt...

I krig og kjærlighet er alt tillatt, sa Don Quijote. Men det var før Genevekonvensjonens tid. Domstolen i Haag har slått fast at biologiske og kjemiske våpen er forbudt, men har ikke sagt noe om atomvåpen - enda. Det ønsker studentgruppa i Norske Leger mot Atomkrig å gjøre noe med.

U Børre Fevang og Geir K. Ronland (foto)

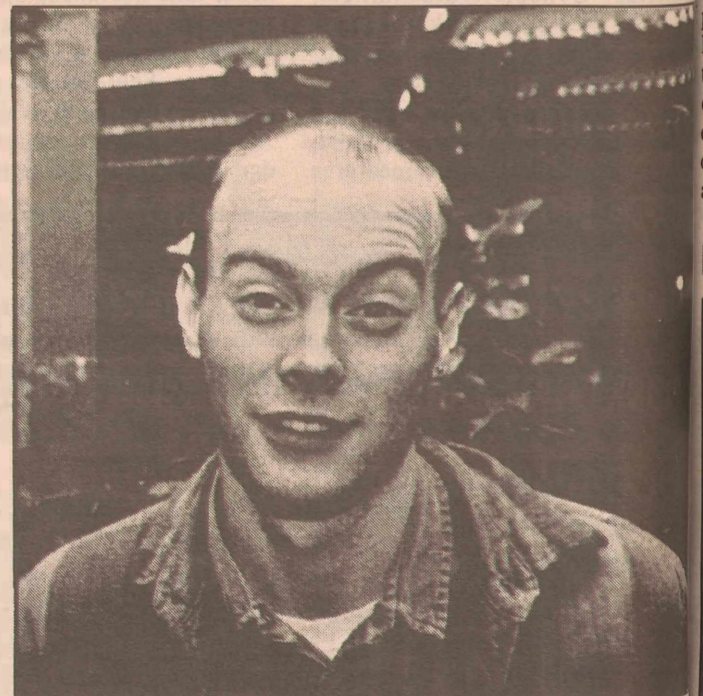
Derfor har de samlet inn underskrifter fra 170 medisinstudenter som ber regjeringen støtte et forslag om at Haagdomstolen tar opp spørsmålet om bruk av atomvåpen er i strid med folkeretten. Det er WHO, Verdens Helseorganisasjon som ønsker dette og som ber om støtte for forslaget. Det har vært forsøkt før; da var det FN som skulle behandle spørsmålet. 111 alliansefrie land ville støtte forslaget, men USA og Storbritannia sa nei. Og da ble det

nei, med god hjelp fra Norge. Men nå starter man med blanke ark igjen. Den internasjonale organisasjonen Leger Mot Atomkrig, som fikk Nobels Fredspris for få år siden, forsøker gjennom sine nasjonale avdelinger å påvirke regjeringer verden over til å gi WHO sin støtte.

Nedtrykt bombe

Underskriftene som har blitt samlet inn i Tromsø, ble fakset ned til Utenriksdepartementet fredag den 13. mai og kom - bank i bordet - vel frem. Før rektor Mjøs trykket på knappen benyttet studentene anledningen til gjennom en summarisk rettergang å

dømme Bomben til evig hvile. Rettssaken var en oppvisning i juridisk prosedyre med en flammeaktende aktor, en alvorlig dommer og en lettere nedtrykt Bombe som ikke hadde annet å si til sitt forsvar enn at hun var populær og et effektivt virkemiddel mot kapitalisme, kommunisme, krig, urettferdighet og nasjonal impotens. Aktor hadde lite forståelse for den argumentasjonen, han henviste til den medisinske ekspertisen ved Dr Kjernesunn og hevdet at bruk av atomvåpen, uansett begrunnelse, var forkastelig. Den verdige dommeren - som ikke et øyeblikk lot seg affisere av at noen hadde byttet ut

Morten Schei - for anledningen uten dommerparrykk dømt Atombomben til evig hvile.

parrykken hans med en mopp - avsa dommen uten betenkninger. Og uten ankenemuligheter. "Stedt til evig hvile".

Etter appeller ved Per Willy

Antonsen og Ole Mjøs ble oppfordringen til regjeringen sendt med ønske om at domstolen i Haag kom fram til samme dom.

Fra OL til UiT

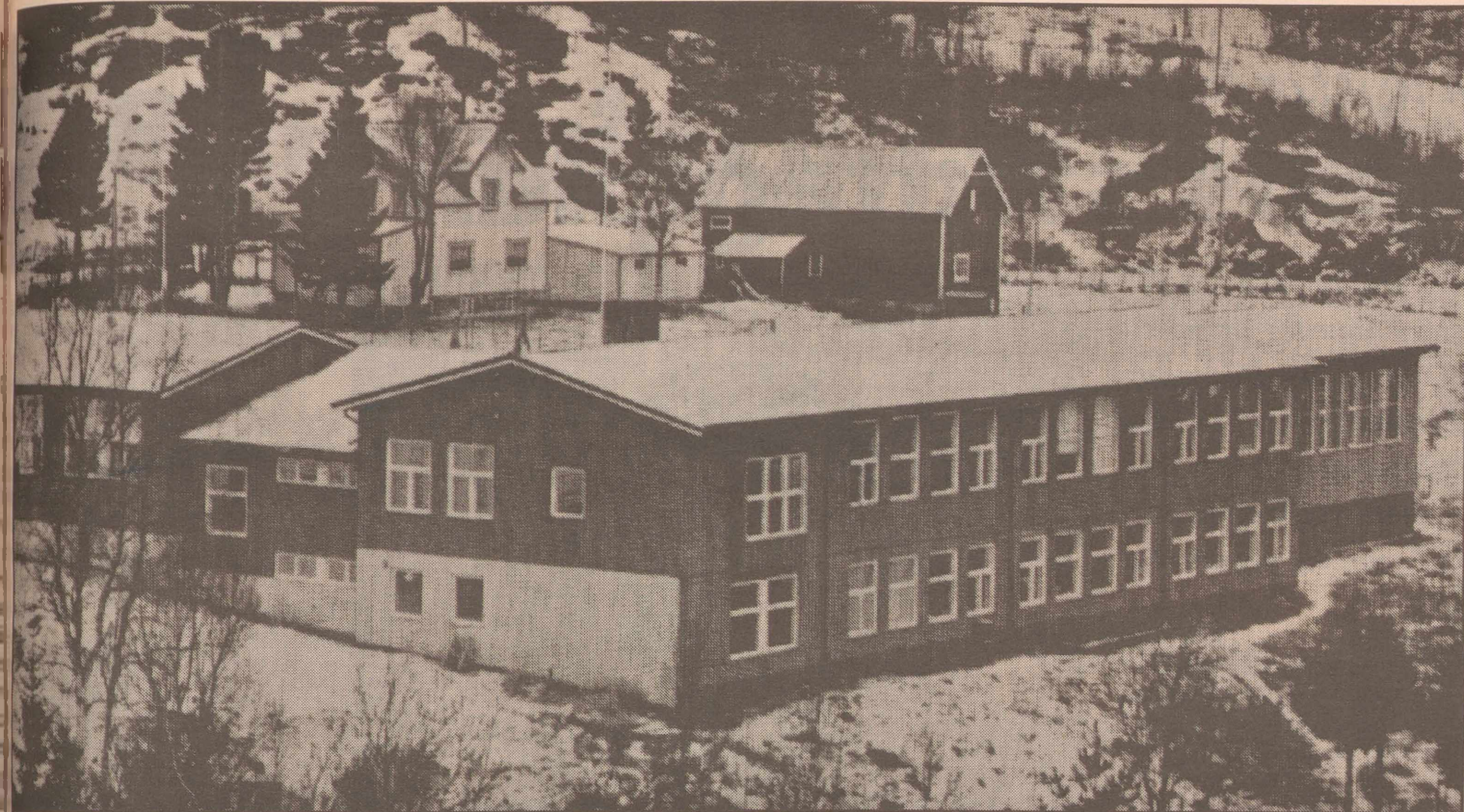
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) har inngått en avtale med IBM om å kjøpe 100 PCer som ble brukt under OL på Lillehammer. Avtalen er verdt 14 millioner kroner, maskinene skal fordeles til landets universiteter og høyskoler. Dette er de kraftigste av de vel 4000 arbeidsstasjonene som LOOC hadde tilgjengelig i posisjon, og utdanningsminister Gudmund Hernes er meget godt fornøyd med avtalen. - Dette er et praktisk eksempel på god etterbruk, sier han. - Her kan studentene og lærerne få maskiner som kan gjøre like fantastiske ting med i forskning og undervisning som det idrettsutstyret vi ga oss på Lillehammer.

Så gjenstår det bare å se hvor stor del av PC-kaka som blir UiTø til del.

UKE på trappene

Ketil Brydøy (25) er utvalgt til sjef for StudenterUKA 95 i Trondheim.

Med over 55 000 besøkende og rundt 1 000 Ukefestarrangementer er UKA et av de største kulturarrangementene i Norge, hvor de tilbyr et kulturelt og sosialt overtrekk tre ukene den varer. Også skuddet går i sin helhet til finansiere Studentersammfundet. Et arrangement som er noe å tygge på for vårt Studentsamfund? En tittel til Trondheim kunne kanskje gi en pekepinn om hvor man unngår de mest katastrofale underskuddene i større arrangementer?...

Espejord skole. Nedlegges som skole, men kanskje gjenfødtes den som kurssted for ISV? (Foto: "Dyrøy kommune gjennom 100 år")

Mulig kurssted på Dyrøya

Kapasiteten på Skibotn feltstasjon er sprengt. Nå ser ISV seg om etter et nytt tilholdssted for studenter og ansatte. En nedlagt skole på Dyrøya i Sør-Troms kan bli løsningen.

Heidi Tiller

Ei lita øy i Sør-Troms - Dyrøya. Bratte fjell og dype hav. Fjæra sjø og fiskebruk som fortsatt er i drift. Minner fra 2. verdenskrig. Platinareven Mons som laget sensasjon i verdens pelsdyrverld. Bygda Berg ble kjent i filmen "Søsken på Guds jord" med blant annet Anneli Drecker fra Bel Canto. Alt dette er stikkord for denne mangfoldige og vakre øya.

Tromsø-studentene ønskes nå velkommen til å bidra til mangfoldet, ved å skape liv og lære i gamle skolebygninger.

Gammel skole blir ny

ISV har "oppdaget" Dyrøya, og arbeider nå for å opprette et kurssted her. I forbindelse med at Dyrøya får bruforbindelse med fastlandet til sommeren, skal Espejord skole på øya nedlegges. Dyrøy kommune er på utkikk etter fornuftig etterbruk av skolen, og ISV anser skolen som et ideelt kurssted for ansatte og studenter. Skolen ligger på øst-sida av øya, nær bruhodet. Den ligger

ned mot sjøen, med spennende turterreng som nærmeste nabo.

"ISV er interessert i å bruke Espejord skole som kurs- og utfluktssted. Omfanget av slik bruk vil blant annet avhenge av leiekostnadene." Slik lyder vedtaket fra Instituttstyret ved ISV.

Sprengt kapasitet

Universitetet disponerer allerede Skibotn Feltstasjon som kurssted. Er det behov for flere kurssteder? Spørsmålet går til Reidar Bertelsen, instituttleder ved ISV.

-Kapasiteten er helt sprengt i dag på Skibotn. Alt er fullbooket ut resten av året. Behovet ventes å øke ytterligere på grunn av økt studentmasse og voksende hovedfagskull. Dessuten planlegger vi ny gruppeorganisering på grunnfagsnivå som blant annet vil innebære økt behov for et kurssted. I tillegg ser vi det som viktig å kunne bringe studentene i kontakt med nordnorsk virkelighet. I så måte har Dyrøya en stor fordel framfor Skibotn.

Forskningstekniker ved ISV, Frode Lien, forteller at kapasiteten er beregnet til ca. 50 sengeplasser. Ytterligere kapasitet vil

være mulig dersom folk sover på gulvet. Ettersom det er et skolebygg, må en god del ombygging foretas. Likevel mener Lien at standarden vil kunne bli på lik linje med Skibotn. Den koselige peisestua på Skibotn vil nok uteligi. Imidlertid er sanitæranlegget bedre på Dyrøy-skolen.

Typlisk nordnorsk tilfelle

-Dyrøya representerer et viktig stykke nordnorsk kystkultur, som også har mange faglige interessante poeng. For eksempel vil arkeologi-faget kunne bruke Dyrøya til ekskursions- og feltkurs i faglig sammenheng. Vi ønsker å utnytte øya som ressurs - både faglig og sosialt, sier Bertelsen. Han påpeker imidlertid at

ingen avgjørelser er tatt ennå. Det er nå opp til Dyrøy kommune å legge fram et forslag til praktiske løsninger.

Misforstått solidaritet

Har universitetet ingen moralske kvaler ved å overta en skole som skal nedlegges til tross for protester fra lokalbefolkningen?

-Nei, svarer Frode Lien, -det ville være misforstått solidaritet dersom vi sa nei på en slikt grunnlag. Vedtaket om at skolen skal nedlegges er fattet for lenge siden.

-Alternativet er jo at skolen blir stående tom, skyter Bertelsen inn.

Byens billigste bilutleie

STUDENTER 10% RABATT

RENT A WRECK

Telefon 77 613777. Åpent 8.00 - 16.00

Trangere kår for SAIH

Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpesfond har hatt årsmøte. De viktigste sakene var SAIHs anstrengte økonomi og spørsmålet om medlemskap i FORUM.

FORUM er en paraplyorganisasjon for solidaritets- og miljøorganisasjoner. SAIH har vært tilknyttet organisasjonen lenge, men spørsmålet var om de skulle bli medlemmer og dermed få større påvirkningskraft men også større forpliktelser. Debatten var altså i velkjent EU-stil et spørsmål om å gå inn for å påvirke eller bruke ressursene på å være et eksempel utenfor. Inn-for-å-påvirke strategien gikk av med seieren, og hjelpeorganisasjonen vår er

altså medlem i FORUM.

SAIH har dette året fått store problemer med økonomien. Den viktigste årsaken er at de har tapt store beløp på rentenedgangen fordi de i forbindelse med langsiktige prosjekter har store summer på forskjellige konto. Det at det er færre som betaler inn tiere ved semesterstart er også en medvirkende årsak.

I tillegg til dette får SAIH nå mindre støtte fra NORAD. Selv om det er nå Sør-Afrika virkelig trenger hjelp, har NORAD kuttet all støtte til prosjekter der. SAIH har alltid vært sterkt involvert i Sør-Afrika, og vil fortsette med det, men taper nå store summer på det. SAIH jobber også mye med

Latin-Amerika, men NORAD har nå bestemt at de vil satse på noen få hovedsarbeidsland, og Latin-Amerika blir dermed nedprioritert.

Forløpig har ikke den økonomiske situasjonen katastrofale følger for SAIH siden de tærer på oppspart krisekapital, men den begynner å bli faretruende lav. Dette går i første instans utover de ansatte som har sagt fra seg en rekke økonomiske støtteordninger som ferielønn og pensjonsordning for at organisasjonen skal kunne drive på samme nivå - det er bra det fortsatt finnes skikkelige idealister.

Flere med høyere gjeld

Lånkassas nyutkomne årsrapport inneholder skremmende tall: Blant de som avsluttet høyere utdanning i fjor var det 57% flere med gjeld over 200 000 kroner enn året før. I rene tall utgjør det 8200 gjeldstyngede studentsjeler. Men til tross for den økte muligheten for framtidige økonomiske bekymringer er det stadig flere som bestemmer seg for å ta høyere utdanning. Lånkassa har allikevel ikke merket en tilsvarende økning av nye kunder. -At flere synes å vegre seg mot å ta opp lån, kan forklares med gjeldsfrykt blant de unge, sier Per Helge Måseide, leder i Norsk Studentunion. -Det er betenkelig at Lånkassas betingelser fører til at nyutdannede møter på store problemer når de skal betale tilbake sine lån, mener han.

Stipendandelen ble som kjent økt fra 14 til 22% nylig. Dette er det imidlertid først og fremst nye studenter som får nytte godt av. De som har kommet inn i utdanningssystemet de siste 10 årene har hatt en lavere stipendandel, og denne gruppen ser nå ut til å falle mellom to stoler. -Disse nyter ikke godt av økt stipendandel. Samtidig ligger studielånsrenta i dag høyere enn Husbankrenta, sier Per Helge Måseide. -I framtida blir det enda verre; Stortinget har vedtatt å ikke lenger subsidiere studielånsrenta. Noe må gjøres for å hindre at vi får en tapt generasjon studenter uten mulighet til å gjøre opp for seg, understreker Måseide.

Sommer og sykdom

Sommerferien nærmer seg farlig fort, og det har Statens Institutt for Folkehelse tatt konsekvensen av. De gir i disse dager ut en brosjyre kalt "Råd til reisende" med enkle tips for hvordan man skal unngå smittsomme sykdommer på ferieturen. "Tilfeldige seksualkontakter og kombinasjonen alkohol og sex frarådes", står det, og brosjyren minner samtidig om kondomets fortreffelige fordeler. Hvis du skal til Øst-Europa, bør du være spesielt oppmerksom på sykdommer som difteri, gulsott (hepatitt A), tarminfeksjon og polomyelitt, i og med at disse er langt mer utbredt blant våre naboer i øst enn her hjemme. Sjekk i vaksinasjonskortet om det er gått mer enn fem år siden sist du fikk poliovaksine, - i så fall bør du ta deg en tur på vaksinasjonskontoret. Når det gjelder difteri-stivkrampevaksine, er denne virksom i ti år. Og er du først innom vaksinasjonskontoret bør du også få med deg en sprøyte med gammaglobulin; dette er en såkalt generell immunitetsforsterker, som blant annet beskytter mot gulsott. God sommer!

Universitetet mot usikker framtid:

Strategiløs strategiplan

Den utdanningspolitiske strategien for universitetet fram mot år 2000 er nå ferdigmeislet, og den er uhyre kort. Kort oppsummert sier den at man skal fordele ressursene annerledes og lukke universitetet. Ingen mål, ingen gjennomgang av forskjellige alternative veivalg. Er en slik visjonsløshet et universitet verdig?

U Kristian Wengen og Nina L. Vestberg (foto)

-Strateginotatet legger ikke opp noen strategi, den kan kun brukes som et ledd i en beskrivelse av dagens situasjon.

Det er Henrik Nilsen, studentrepresentant i Universitetsstyret som kommer med nådeløs kritikk av notatet. Og det er flere punkter han synes er kritikkverdige.

-Strateginotatet konsentrerer seg mye om lukkingsspørsmålet, og det skinner tydelig gjennom at utvalget mener at lukking er mest hensiktsmessig. Dette gjøres uten å ha nødvendig bakgrunnsinformasjon, og å uten å ha utredet alternativer. Jeg er klar over at notatet sier at dette spørsmålet må utredes nøyere, men det er et problem at mange bruker det som et argument i lukkingdebatten.

Kritikk fra alle instanser

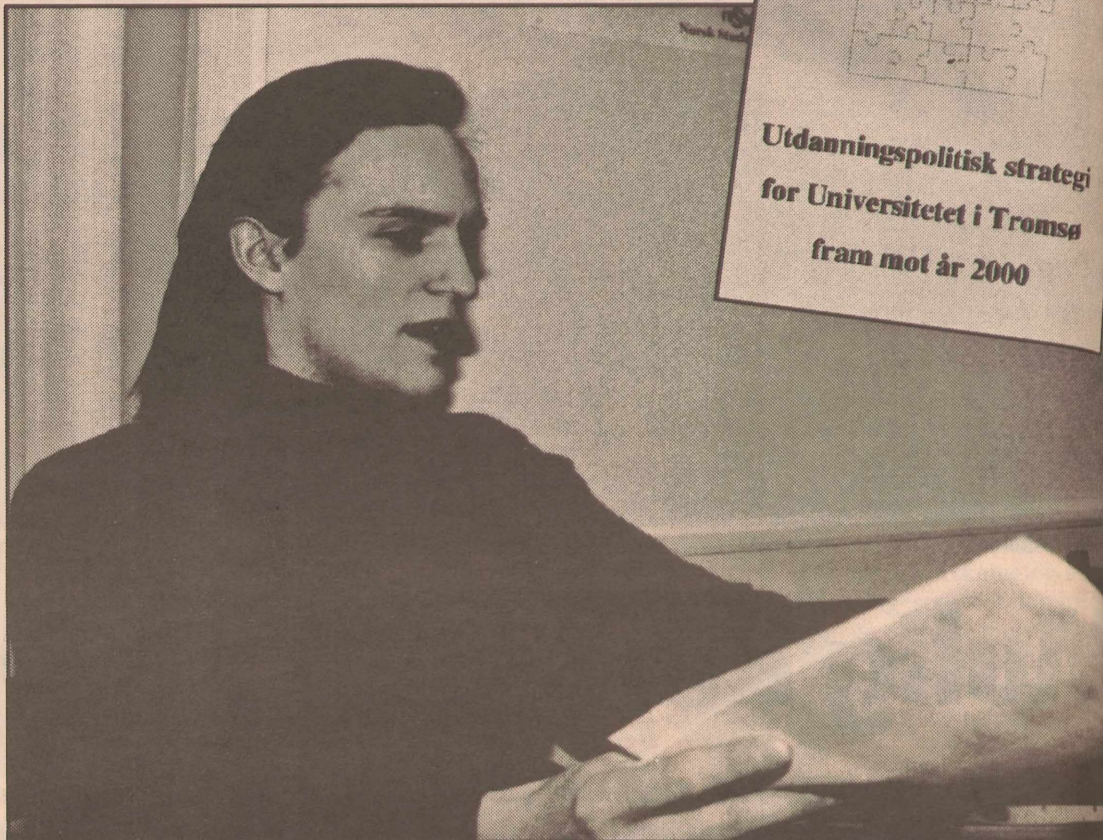
Utvalget som har ansvaret for dette notatet ble oppnevnt i mars

1993. I desember samme år leverte de sin innstilling, og kritikken kom fra alle hold i universitetssystemet. Flere institutter konkluderte med at notatet var visjonsløst. Universitetsstyret tok det til etterrettning, og fikk administrasjonen til å lage et nytt notat som i hvert fall problematiserte en del forhold som vil være viktig for universitetet i åra som kommer.

Studentstyret hadde notatet til behandling i februar og konkluderte med at "forslaget (...) inneholder så godt som ingen mål og følgelig ingen strategi for å nå disse målene." De prøvde også å hjelpe universitetet litt på vei og leverte en egen utredning om hva de synes er viktig å diskutere i forbindelse med en framtidig strategi.

Universitetsstyret visjonsløst

Gisle Johansen var en av studentrepresentantene i strategiutvalget, og han er langt på vei enig i kritikken. Men han vil på-

-Strateginotatet mangler strategier, sier studentrepresentant i Universitetsstyret, Henrik Nilsen

peke at utvalget ikke kan lastes for det.

-Det mandatet vi hadde å forholde oss til gjorde at det var nærmest umulig å komme med en skikkelig strategi. Universitetsdirektøren hadde gitt klare føringer på at det var lukkingsspørsmålet som var viktig, og han hadde selv skissert tre mulige løsninger som vi måtte forholde oss til. Det var lukking, ikke luk-

king, eller en differensiert modell. Direktøren hadde selv allerede konkludert med at hvis man valgte å ikke lukke ville det føre til "en stor grad av usikkerhet".

Gisle vil nå spille ballen over til Universitetsstyret.

-Styrets oppgave er å ha visjoner og strategier som de vil følge for å få en helhetlig politikk. Sånn det fungerer i dag er det stort sett et stemplingsorgan

som sier ja eller nei til det administrasjonen legger fram. De nødt til å ta seg tid til å utvikle en strategi de synes er riktig, må slutte å fraskrive seg ansvar og derved la administrasjonen styre universitetet, mener Gisle.

Aktivitetsrom til studentene:

Studentsamfunnet ommøblerer

-Hovedgården skal begynne å være det den er ment som - også studentenes velferdshus, sier Hilde Korslund (t.h.), leder i Studentsamfunnet.

I kjelleren i Hovedgården ved siden av Bodegaen ligger det flere rom som hittil har vært brukt til lager for forskjellige studentforeninger. Men det har aldri vært meningen at Hovedgården skulle være et lagerrom, derimot skal det - i tillegg til mye annet - være «studentenes velferdshus». Akkurat som det har kanskje ikke slått deg før, men nå skal Studentsamfunnet rydde opp. Lagerrommene skal bli «hybler».

U Børre Fevang og Brynjar Indahl (foto)

-Hybel-navnet har vi fått fra studentsamfunnet i Trondheim der nesten alle foreninger og grupper som har noe med studentmiljøet å gjøre har «hybler» - aktivitetsrom - i Samfunnshuset, sier Hilde Korslund i Studentsamfunnet i Tromsø, -vi ønsker oss et mer aktivt studentmiljø. Hvis vi greier å samle så mange foreninger som mulig under samme tak så vil det være et viktig skritt på veien. Det blir mye lettere å samarbeide om for eksempel arrangementer.

Kjeller'n

Hvis du har vært på fest i Bodegaen vet du hvor lagerrommene er. De ligger bak den døra

betjeningen sniker seg hemmelighetsfullt ut gjennom for så å komme tilbake fra med en palle lunkne pils i hendene. Det har ikke bare vært lagret øl der; dykkerklubben, fjellgruppa, Utopia og Studentsamfunnet har alle brukt lokalene som nokså tilfeldige lagre. Det er Studentstyret som har gitt Samfunnet i oppdrag å organisere ommøbleringen, men det betyr ikke at foreningene må være medlem av Samfunnet for å kunne bruke dem.

-Hyblene skal være tilgjengelige for alle studentgrupper som driver med ikke-faglige aktiviteter og som trenger lokaler. Vi regner med at lokalene vil stå ferdig til høsten. Da har vi fire hybler, et tekkjøkken, et annet rom og skaplass disponibelt for interesserte studentforeninger. Vi kommer tilbake med mer informasjon om hvordan man skal sø-

ke på hybelplass til høsten. Hilde Korslund.

Til høsten, til høsten.

-Vi håper dette gjør at Bodegaen blir brukt mer. Studentpolitisk kafe som har vært til der på formiddagene i år har sett til høsten og vi har samlet folk til å drive fredagskafe. Det har gått litt tregt i år, men vi regner med at det skal bli lettere fra høsten av. Neste år skal det Uka igjen og vi skal prøve å samle alle Uke-aktiviteter på universitetet. Før har det vært her i Breivika og noe i byen prøver å samle alt her så det heller skru ned ambisjonene.

«Compact games» i Hovedgården til vinteren altså. Så ta pennen og skriv en skarp søknad hvis du og foreningen din trenger et sted å være. Det blir en rift om kvadratmetrene.

Sommerjobb på grasrota?

Etter en klam maimåned har du sjansen til å bytte ut tørre bøker og feite eksamensoppgaver med ekte møkk og grønn bondeluft. Natur og Ungdom og Norsk Bonde- og Småbrukarlag står sammen om "Grønt spa'tak - en sommerjobb med mening!"

U Elin Haugdal og Nina L. Vestberg (foto)

Har du vanskelig for å forestille deg to uker av sommerferien under fire spener, eller plugges du uten problemer de samme fire til melkemaskina? Synes du det lukter mer blåsur enn grønt av EUs miljø- og landbrukspolitikk, eller er du mer uengasjert av heite debatter og føler sommeren bedre passende for litt ekte bonderomantikk? Uansett kunnskap eller kategori: Grønt Spa'tak er sommerens utfordring.

I to uker får du som "spatakist" kost og losji og arbeidsoppgaver hos en fremmed familie på en fremmed gård et eller annet sted i landet. Spatakisten blir mer en del av familien enn en gjest eller en sommeransatt og får gjennom det følge bondelivets døgnrytmer og kjenne arbeidsforholdene på kroppen - kanskje som en hard kontrast til studentlivets gråsjatterte hverdag. Lønna i kroner og øre er ikke til å bli feit av: omlag 40 timer arbeid per uke og en tusenlapp i løpet av to. Men å bli feit er heller ikke hensikten med tiltaket.

Miljøengasjement og EU-motstand

Ønsket er å vise at det finnes vilje til en miljø- og ressursvennlig landbrukspolitikk - gjennom praktisk handling og personlig kontakt. Det er samtidig en alliansebygging mellom by og land, mellom bønder og miljøvernere og mellom de to organisasjonene som står bak tiltaket. Grønt Spa'tak er bare året gammelt. Det hele begynte i 1992 som en ide om Spa'tak mot EF. Natur og Ungdom tok tak i ideen året etter, og det hele utvikla seg til et samarbeid mellom Natur og

"Grønt spa'tak": Ferie med mening - i pakt med naturen.

Ungdom og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. I fjor tok 110 bønder imot 160 lærevillige spatakister. Responsen etter en sommer mellom sauer, møkk og maling var god; Grønt Spa'tak viser at det finnes vilje til å endre landbruket, vilje til et økologisk forsvarlig landbruk under mottoet "Landbruket trenger mer arbeidskraft, ikke flere maskiner!". Og at en slik tankegang som Grønt Spa'tak representerer, samtidig fungerer som et mottrekk til utviklinga mot stordrift og EU-tilpasning, er verken bøndene eller miljøaktivistene i tvil om.

Reint praktisk

Er du interessert i å være spatakist i to (eller flere) uker, må du melde deg på - og det før 1. juni - til Natur og Ungdom, Torggata 34, 0183 Oslo (tlf. 22 36 42 18). Et aldri så lite krav om at du melder deg inn i organisasjonen, må også oppfylles. Når du får positivt svar - for det gjør du - blir det seminar 10.-12. juni med påfølgende tilbud fra bonden din fra 22. juni. En gang mellom juni og august skulle eksamenslukta være ute av klærne, bytta ut med ekte møkk.

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst... Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. TA GJERNE KONTAKT, JO FØR JO HELLER. Kontoret er i kjelleretasjen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (på yttersiden av bygget). Ta kontakt for avtale. Treffetid kl. 10 - 14 hver dag. Klokken 13 - 14 har kontoret "åpen konsultasjon" uten foregående timebestilling.

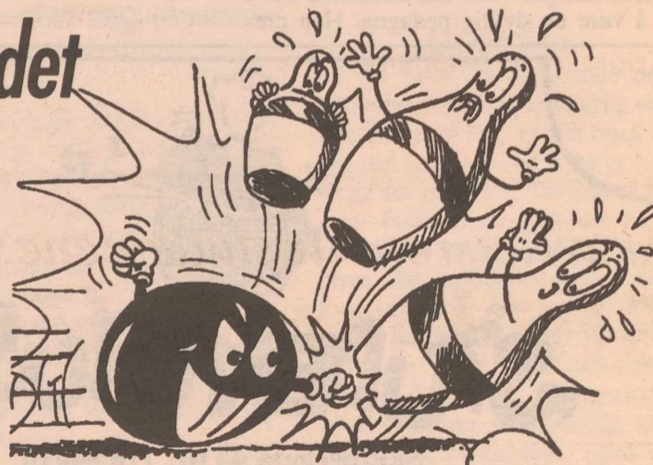
Telefon:	Kaare Olsen	44594
	Ann Torunn Olsen	44595
	Ane Marie Hektoen	44596
	(forelgn student consellor)	

Husk å benytte deg av HELSEFONDET, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briller, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fås hos Studentsamskipnaden og Sosialtjenesten. Psykolog: Henvend deg til Sosialtjenesten vedrørende informasjon om Psykologtjenesten.

Treff-stedet

Åpningstider:
Mand-torsd 10-24
Fred-lørd 10-02
Søndag 12-24

Telefon 776 76200

Velkommen til Bowling & Squash i Polarsenteret!

STUDENTDAG ONSDAGER 10-17:

Bowling: Kun kr. 12 pr. serie

Squash: Kun kr. 25 pr. 1/2 time pr. bane

Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

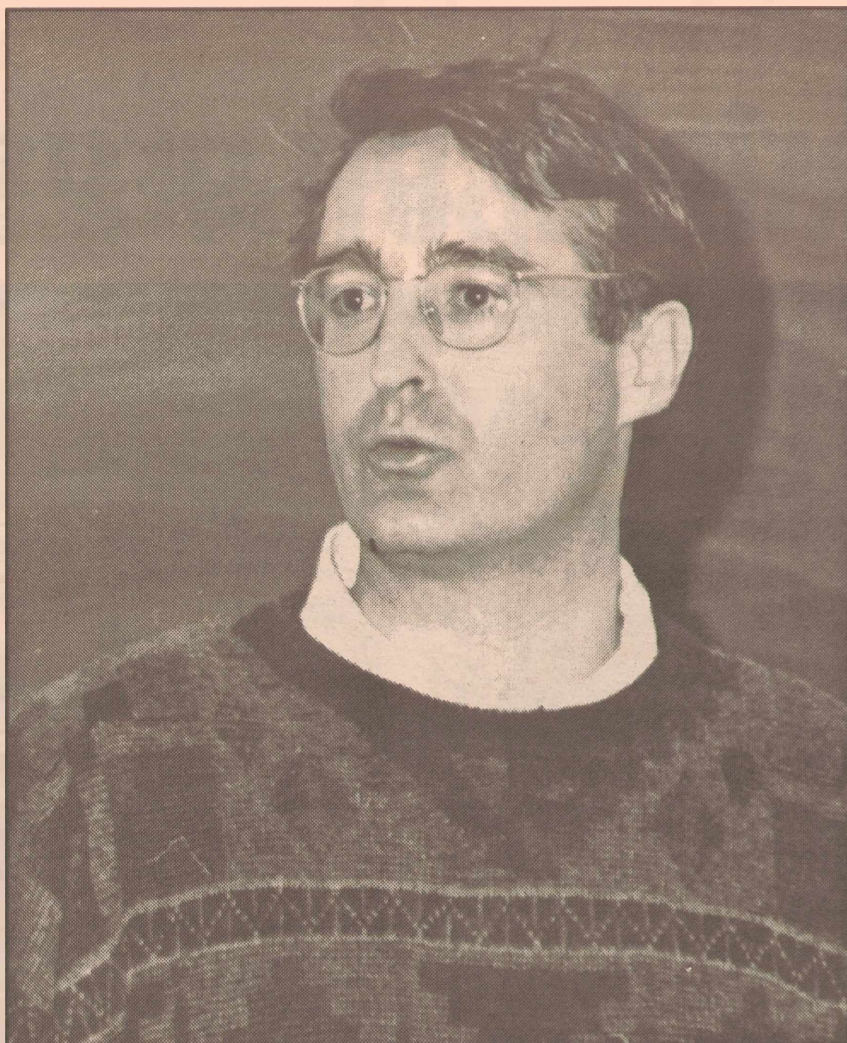
BILJARD - FLIPPER - AIR-HOCKEY

Gull og grønne skoger

Det var tydelig at fiskeriminister Jan Henry T. Olsen befant seg blant likesinnede på Institutt for Biologi og Geologi sist fredag. Den nå erklærte EU-tilhengeren fikk ikke mye motbør der han malte et nydelig bilde av norske fiskerier, norsk fiskeindustri og Norges rolle i EU. Til tross for at mannen regnes som "ferdig" i det miljøet han skulle representere - nemlig blant fiskerne.

U Geir K. Ronland
(tekst og foto)

Fiskeriminister
Jan Henry T.
Olsen foreleser
på IBG.

Fredag 13. mai i år var fiskeriministeren på Universitetet i Tromsø for å holde et foredrag. Det var fiskerifaglig forum ved IBG som arrangerte seansen og de klarte lett å fylle auditoriet på Gjennomgangsbygget med interesserte tilhørere. Dessverre var de frammøtte heller ikke mer enn tilhørere. En annen sak er at det knapt nok var tid til et par spørsmål. Kanskje ministeren neste gang vil ta seg tid til å høre på studentene, og ikke bare forelese. For det var dessverre det han gjorde.

Den tidligere EU-motstanderen viste seg å være en dyktig pedagog. Han pre-

senterte en god forelesning som hele tiden ledet tankene en vei, mot Europa. Eller inn i Europa om man vil. Åpningen brukte han til å fortelle om Norges enorme potensiale som fiskerinasjon. Han slo fast at vi er en stormakt i denne sammenhengen, og han mente vi kunne og burde bli større. Marked var her et nøkkelord. Han påpekte, korrekt nok, at det var lite smart å produsere 600 000 tonn oppdrettsfisk hvis markedet ikke tåler mer enn 150 000 tonn.

Til nå hadde statsråden holdt seg på trygg grunn, men han rodde seg snart ut over marbakken. For ressursforvaltningsregimet som hersker i våre havområder er enkelt og greit et vepsebol. Kystfiskere og havgående flåte krangler om kvoter. Og ringnotflåten står mot alle disse. Hvor skal fisken tas og i hvilket ledd av næringskjeden? Skal man la plantoneterne bli mat for større fisk eller skal man ta opp lodde til oppmaling? Har man råd til å la seien vokse seg stor, eller skal man som følge av dårlig pris på denne holde bestanden nede? Ministeren tok opp alt dette og erkjente at det var interessante problemstillinger. Han innrømmet også at det ikke finnes noen fasiløsning. Ballen ble passet over til Norges Fiskerihøyskole (NFH), med oppfordring om å forske på dette området. Men det må nok ha vært en sleivpassning, for NFH trenger penger til slikt.

Solsider

Alt i alt kan man oppsummere foredraget som bra og lærerikt, men heller ikke mer. Ministeren dro fram solsidene i norsk fiskerinæring. Han nevte riktignok noen kontroversielle spørsmål, men tok ikke noen klare standpunkt. Han gav heller ikke mye tid til debatt eller spørsmål.

En av de få tvilerne som var til stede i salen var Geir Finne fra Senterpartiet. Men han viste seg å være en elendig debattant. Eu-motstanderen kom med spørsmål fulle av bisetninger og eventualiteter. Noe som gjorde at han mistet tilhørere før han var halveis i spørsmålet sitt.

En som ikke tviler lengre er Jan Henry T. Olsen. Og i løpet av sitt foredrag var det svært lite ministeren kunne si var galt med avtalen Norge har fått. Litt lei var han, fordi vi hadde måtte la EU fiske sin makrellkvote i norsk farvann. Men han beklaget ikke at vi hadde måtte gi bort blant annet 1000 tonn torsk i NAFO-området. Dette er en kvote Norge har hatt utenfor New Foundland, men som vi ikke har fisket på fordi torskebestanden der er ødelagt. Vi har med andre ord gitt bort fisk fra en bestand som er truet av totalt nedfiske. Noen vil kanskje si dette var et smart forhandlingstrekk, andre vil kalle det direkte umoralsk.

Ministerpost

Fiskeriministeren er som kjent på kollisjonskurs med sine egne, fiskerne. Det virker allikevel som om farten hans mot EU og en eventuell ministerpost er så stor at han ikke ser stupet. Og at Jan Henry T. Olsen er ferdig som fiskeriminister hvis det norske folk sier Nei til EU er det vel liten tvil om.

Hvor var Nei til EU?

Man kan kanskje spørre hvor Nei til Eu var under møtet, men svar får man neppe. For alle undertegnede har snakket med var lykkelig uvitende om foredraget. Kanskje det er på tide at man følger med på det som arrangeres på universitetet vårt?

STUDENT RADIOEN

IFM 105.0

Mandag

- 07.30 Morrakvitter
Tromsø i dag. Nyhetsmagasin
- 08.00 Morrakvitter forts. Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.15 Mandagesporten
- 10.10 Musikkmaksimum
- 11.05 Musikkspesial
Tropical extravaganza
- 15.00 God ettermiddag Tromsø
med nyheter og reportasjer
- 17.30 Ukas nye plater
- 18.30 Tromsø-toppen
- 19.30 Film-musikk: "Aldri Land"
- 21.30 Radiobingo
i samarbeid med Ramfjord UIL

Tirsdag

- 07.30 Morrakvitter
Tromsø i dag. Nyhetsmagasin
- 08.00 Morrakvitter forts. Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.00 Tirsdagportrettet
Uformell portrettserie
- 11.05 Musikkspesial: Ukas nye plater
- 15.00 God ettermiddag Tromsø
med nyheter og reportasjer
- 22.00 Jazzforum med Tom Jensen og Alexander Theodorsen
- 23.00 Elvisradioen

Onsdag

- 07.30 Morrakvitter
Tromsø i dag. Nyhetsmagasin
- 08.00 Morrakvitter forts. Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.00 Balsamerende 80-er Skrått
tilbakeblikk på 80-tallets slagere
- 10.05 Musikkspesial: Elvisradio
- 11.05 Filmhalvtime: "Aldri Land"
- 15.00 God ettermiddag Tromsø
med nyheter og reportasjer
- 21.30 Studenthjørnet
- 22.30 Krimskrans

Torsdag

- 07.30 Morrakvitter
Tromsø i dag. Nyhetsmagasin
- 08.00 Morrakvitter forts. Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.00 Tema torsdag Et tema til debatt
innfor nyheter, kultur, politikk etc
- 10.05 Studenthjørnet
- 11.05 Gløtt slam (repr.)
- 15.00 God ettermiddag Tromsø
- 21.30 Gløtt slam
Prince program
Kinosyndromet
- 23.00 Tropical Ekstravaganza
ved Bob Benoni
- 24.00 Natteending til 02.00

Fredag

- 07.30 Morrakvitter
Tromsø i dag. Nyhetsmagasin
- 08.00 Morrakvitter forts. Reportasjer, aktuell musikk
- 09.00 Tromsø-HELGA
Oversikt over helgas arr. i Tromsø
med gjester og grei musikk
- 10.05 Kinosyndromet
- 11.05 Musikkspesial: Jazzforum
- 15.00 God ettermiddag Tromsø
- 20.00 Beatservice
Rytmik og syntetisk

Lørdag

- 13.30 Kultur på tvers Kulturmagasinet
med reportasjer fra byens kulturliv
- 15.00 Klassiske Toner
- 16.30 Elektrisk Café
Techno og undommetlig dansemusikk
- 17.30 Blues- og Rockalliansen

Søndag

- 10.30 Søndags-frokost
- 11.15 Populærvitenskapelig magasin
ved Hege Nass Ruschke
- 12.00 Klassiske toner
- 13.00 Elvis-radioen
- 14.00 Musikkmaksimum
- 16.00 Tromsøtoppen
ved Geir H. Jøger
- 17.00 Bleep-Culture
ved Geir Jensen

STUDENT RADIOEN

IFM 105.0

STUDENTHUSET

Skippergata 44 tlf: 776 84410

- Stedet som tilfredstiller både mage og gane

BYENS BESTE PIZZA

Visste du at hvis du er medlem i
Studentsamfunnet, får du rabatt på vår
rikholdige pizzameny?

Tirsdager og onsdager i 1994 innfører vi
INSTITUTTDAGER!

Stikk innom vår hyggelige lokaler med
miljø og trivsel

Bringing av pizza fra kr. 40
Bestilling på tlf: 776 84410

Den gamle kvinneklinikken, hvor engelsk- og lingvistikkseksjonene nå huserer.

Lesing og lystgass

Omlag treogåtti steinkast sør for Universitetet, i en gammel murkoloss som mest av alt ligner en halv kilos-pakke margarin, befinner nå lingvister og engelskstudierende seg. I bygget hvor nonner, gravide og nyfødte barn lå og skrek om hverandre i flerfoldige år, har atmosfæren endret seg drastisk løpet av den siste måneden.

Det var i midten av april at den store flyttingen fra UiTø til den gamle kvinneklinikken (KK) fant sted. Plassmangel ved ISL var årsaken til at engelsk- og lingvistikkseksjonen måtte finne seg på å fjerne seg såpass langt fra Breivika og sitt kjære UB. Ja, for det skal vel litt til før filologer går frivillig med på å oppholde seg så langt fra den største samlingen av ord på hele universitetet. Som kompensasjon finnes det et 25 kvadratmeter stort rom på

KK med påskriften "Bibliotek", hvor det er omlag 20 bøker, -men så er også alle disse bøkene pensumrelaterte og på engelsk!

I tillegg til de ansatte og et titalls hovedfagsstudenter, er det i første rekke studentene ved engelsk mellomfag som har fått merke den store forandringen av omgivelser (-kanskje har også noen av de gjenværende på ISL/ISV savnet engelskstudentenes nærvær?). Etter at grunnfagseksamenene var avlagt for tre-ter-

minsstudentene, bar det nemlig rett sørover til sommersemesterstart på mellomfagstillegget.

Sosiale følger

Bortsett fra de umiddelbare fysiske endringene fra ISL til KK, har flyttingen også fått visse sosiale følger for studentene. Forholdet mellom ansatte og studenter blir nærmere og kanskje også bedre. Det skal nemlig godt gjøres å unngå å legge merke til

hvem som går rundt i korridorene daglig. I tillegg har studentene nå muligheten til å bli kjent med hverandre (etter at de allerede har studert sammen i to semester). Men det er også alt. Hysteriet omkring nye bekjentskaper kan de ta med knusende ro. Den muligheten har de så godt som blitt helt avskåret fra. Foreløpig er det nemlig bare mellomfagsstudenter der.

Forelesning i kapell

Ombyggingen av det gamle KK til det som skal bli Elisabeth-senteret, og som foreløpig blir brukt til universitet, ser antakeligvis omfattende ut for de som var der før i tiden. For nyankomende er det likevel fremdeles et sterkt sykehuspreg ved stedet. Den umiskjennelige sykehuslukten, leseplasser på lysegrønne operasjonssaler og inntaksmuligheter for lystgass gjør sitt til at studenter og ansatte ikke så lett glemmer hva bygningen en gang ble brukt til. På den annen side er det jo til en viss grad betryggende å vite at den nyåpnede kantina ligger vegg i vegg med det biologiske laboratoriet. Uansett, man glemmer vel etterhvert at foreleseren ikke nødvendigvis er prest selv om forelesningen foregår i kapellet.

Avkobling

En viss avkobling blir det da å ta turen ned til Tromsø Maritime Høgskole et par ganger i uka, ettersom to av forelesningene finner sted der dette semesteret. Så hvis behovet for å treffe andre folk blir prekært, kan man altså søke kontakt med noen av de jord(?)nære sjømennene. Dette er nok særlig aktuelt for den kvinnelige delen av studentmassen ettersom det overveldende flertallet av elevene ved høyskolen er menn. Men, det kan tenkes kommunikasjonen blir en tanke vanskelig til tider når engelskstudentene begynner å snakke om sine analysetrær og metaforer, mens ekko-lodd og en tur i navigasjonssimulatoren frister mer «down there».

God plass

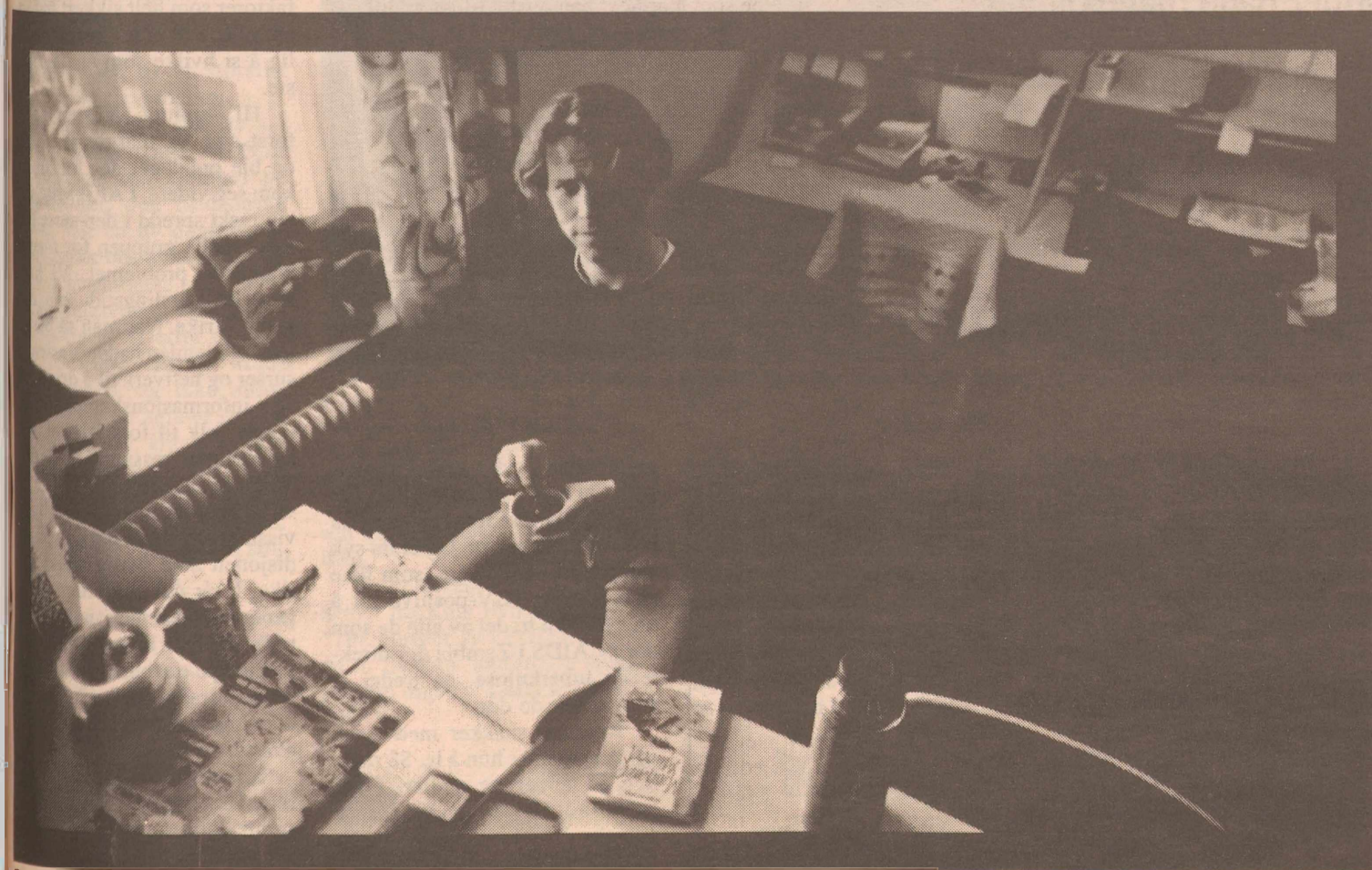
Til tross for de mange omstillingene flyttingen naturlig nok har ført med seg, er det også en hel del fordeler ved å ha et helt bygg for seg selv. Ikke bare får man faste lesesalsplasser hvor man måtte ønske (som kan dekorerer slik man føler for), kollokvierom, god plass og kjemisk rensert luft er også noe av det engelsk- og lingvistikkstudentene nyter godt av. Også tekokeren da; på KK tolerer man nemlig alle kategorier mennesker, også de som foretrekker sitron i teen istedenfor melk. Bare de drikker te i det store og det hele. Men det er vel ikke mye forlangt sett i lys av hva det er som blir studert?

En hel del har dessuten blitt gjort for at de en gang så nakne murveggen skal se litt mer fargerike ut. Bilder og nyinnkjøpte møbler gjør tross alt litt til at undervisnings- og pauserom ser litt mer innbydende ut.

Stemningen blant de ansatte er det heller ingen ting å si på. De fleste ser ut til å ha slått seg til ro med den nye situasjonen, og de håper at heller ikke studentene finner tilværelsen for ille.

God, våt sommer

Det er med andre ord bare å håpe på en våt, kald og trasig sommer. Sommersemesteret tar nemlig ikke slutt før i slutten av juli, og det er en kjensgjerning at for mye godvær har dårlig innvirkning på konsentrasjonsevnen. Men så langt ser det veldig lovende ut.

Engelskstudentene sørger for å få nok "nice cups of tea" i sine strevsomme sommerstudier.

AIDS

Dødsdom for hver sjetteste zambier

AIDS-epidemien i Afrika er ingen kommende katastrofe, det er en pågående katastrofe. Det slår deg ikke umiddelbart; AIDS ikke det man snakker om. Sykdommen er ikke mindre tabu i Zambia enn hos oss. På tross av - eller kanskje på grunn av - neste hver sjetteste zambier er smittet.

I Norge er AIDS noe man ikke snakker om fordi man ikke vil henge ut folk, det er så få som er smittet. I Zambia er situasjonen motsatt; det er så mange som er smittet at det like gjerne kan være deg. Og snakker du om sola så skinner den kanskje på deg neste gang, den følelsen sitter nok like dypt i Zambia som på Stokmarknes. Men om overtro og frykt er menneskelig, så er mot det også, og det er mange modige kvinner og menn som forsøker å si ifra. "AIDS er her. AIDS angår oss" De er modige nok, men er de mange nok?

AIDS og HIV har spredd seg med ulik fart over Afrika; de lokale forskjellene er store og påfallende. Det kommer sjelden frem når det skrives og forskes på AIDS i Afrika. For det er ikke penger i "gode" nyheter, det vet både journalister, forskere og lokale myndigheter. Kampen om å legge frem de verste tallene er ikke mindre enn kampen for å finne de mest utsultede ungene til å stille opp for fotografene i flyktningeleirene. De sultne ungene er der de, men det er mer også; og det er ikke nødvendig å dramatisere AIDS-epidemien. Virkeligheten er jævlig nok. Og fantastisk nok. Håp og fortvilelse lever side om side. Friske og syke lever side om side. Og de lever virkelig. Det sier statistikene og bildene lite om.

De tørre tallene...

HIV-smitten kom til Zambia nordfra; i ettertid kan man følge smitten langs jernbanelinjen fra Tanzania til Zimbabwe med oppblomstring i de større byene. Generelt er bildet av epidemien mye mer dramatisk i byene enn på landsbygda; det er flere som er smittet og forskjellene aldersgruppene imellom er større. Men mønsteret er ganske likt; de fleste som er smittet er mellom 20 og 40 år, i byene er nesten en av tre smittet i denne gruppen. På landet er variasjonene store; noen steder er smitten like ille som i byene, andre steder er det nesten ingen smitte. Det er like mange kvinner som menn som er smittet, men de smittede kvinnene er i gjennomsnitt noe yngre enn mennene.

Det er ikke mye vi vet om hvordan det vil gå fremover, men

epidemier - nesten uansett slag - følger vanligvis et fast mønster. I begynnelsen er det lite smitte, så eksploderer den til folk begynner å ta forholdsregler mot sykdommen. Antallet nye smittede synker og hyppigheten av sykdommen vil synke før den legger seg på et stabilt nivå. Antallet nye HIV-positive stiger fremdeles i Zambia, men ikke så fort som før og det kan være et tegn på at epidemien går inn i en ny fase. Det betyr ikke at faren er

...framtiden...

HIV/AIDS-epidemien vil få store følger for Zambia, både økonomisk, befolkningsmessig og kulturelt. Dette vet man enda mindre om, men to tall som sier mye om hva slags Zambia vi vil møte i neste århundre er tallene for gjennomsnittsalder og befolkningsvekst. Gjennomsnittsalderen i byene vil gå ned fra omkring 52 år idag til 39 år rundt århundreskiftet. Den går ned med over 13 år! Samtidig vil befolk-

sitter en kvinne og skal få svar på en blodprøve hun har tatt. Hun er ikke spesielt gammel, ikke spesielt ung, ikke spesielt fattig, men hun har fått en stygg hoste med feber og diare. Hosten viste seg å skyldes tuberkulose og det er ikke særlig spesielt det heller. Tuberkulose har vært på retur over hele Afrika helt frem til nå; men med HIV-smitten kom også den sykdommen tilbake. Og det er den sykdommen Afrika frykter mest. HIV gjør at kroppens im-

Så kommer en annen inn, hva slags svar tror du får? Du kunne aldri gjetten hvis du ikke kunne snakke ba-språket. For selv om kvinnen får vite at hun er HIV-smittet, hun i løpet av få år vil bli alvorlig syk og dø så ser det ikke ut å røre henne det minste. Hva det, doktor?

-To them it's just one of these things. Å se fem til ti år fremtiden for henne er nesten ulig. I løpet av den tiden vil hun ha gjennomlevd et par kollektive epidemier, kanskje et malariaanfallet. Hun har ikke tid til å kymre seg om hvordan hun vil se ut år fra idag, hun må klatte seg på markedet og skaffe mat til middag. Kanskje penger til skoleuniform for barna hennes.

...hvorfor er det blitt slik...

HIV-smitten og AIDS-epidemien er under kontroll i Europa og den er langt fra det i Afrika; mange har spekulert på hvorfor det har blitt slik. Det finnes ingen enkelt svar, vi vet om en rekke faktorer som helt sikkert har en rolle. Det er allikevel vanskelig å si hvilke som er de viktigste.

HIV-smitten i Vesten rammet først små og marginale grupper og ble oppdaget der før smitten kom seg videre. I Afrika ble smitten raskt spredd i den store heteroseksuelle gruppen før man ble klar over problemet. Vi har altså en varslingsperiode som manglet i Afrika. Når man så ble klar over epidemien hadde Vesten etablert surser og nettverk til å drive massive informasjonskampanjer og å mangle folk til forsiktighet. Og ka manglet ressursene til å bekjempe virus er godt festet i vestlige visshet står den tankegangen disjonelt ikke særlig sterkt i Afrika. I vår del av verden har de fleste nærmest monopol på å telle folk om helse, i Afrika de kjempe om oppmerksomheten med en tradisjonell medisin som ikke hadde forutsetninger til å vite hva som kom.

Seksualvaner har spilt en rolle, det samme har vært sert på kultur og tradisjon og ner basert på bo- og arbeidsforhold. Dette er et stort felt, men

Dansk sykepleier Merete Silkjer jobber for Universitetet i Bergen i et aidsprosjekt (foto: Erik Aasheim/Nordlys).

over. Det tar flere år fra du er smittet med HIV til du utvikler AIDS, så toppen av epidemien vil vi ikke se før langt inn i neste århundre. Figuren viser hvordan man tror hyppigheten av HIV i Zambias befolkning vil utvikle seg. AIDS-epidemien vil så komme mellom fem og ti år etter dette. En viktig forskjell mellom for eksempel Zambia og Norge er at mens man i Norge regner med å leve flere år med fullt utviklet AIDS så vil en AIDS-syk i Zambia neppe leve lengre enn ett år.

ningsveksten bremses, men ikke stanses. Det betyr at landet vil gå igjennom en kolossal foryngingsprosess. Hvem skal skaffe penger slik at disse barna kan få seg en utdannelse og trekke landet fremover? Ikke foreldrene, det vil ikke være mange nok igjen av dem. Antallet foreldreløse barn vil stige fra 70 000 idag til minst 600 000 i år 2000.

...den harde virkeligheten...

På en klinikk i en av de største bydelene i Zambias hovedstad

munforsvar brytes ned, immuniteten mange har hatt eller fått mot tuberkulose forsvinner og du blir mye lettere syk. Og er du syk smitter du også andre, som ikke trenger være HIV-positive for å bli syke. En tredel av alle de som dør av AIDS i Zambia dør direkte av tuberkulose, en tredel er smittet når de dør.

Kvinnen snakker med legen og så begynner hun å le. Så rister hun på hodet og smiler. Fordi legen sa at HIV-testen hennes var negativ. Hun tror ikke på legen. Det er ikke så rart. Ikke HIV-smittet? Det er spesielt det.

Eksempel kan illustrere: Det er forventet at en kvinne skal være i skjeden under et samleie. Det er ikke alltid så lett, så urter og andre metoder taes i bruk. Resultatet er allikevel det samme; det blir mye sår på kjønnsorganene og det gjør at smitterisikoen øker dramatisk. Andre tradisjoner har gjort det vanskelig å benytte kondom, prevensjon er ikke populært. I tillegg er presstet for å få barn stort. Arbeidsforholdene der mennene bor i brakkebyer rundt store industri- og byer er så å pendlere hjem er også viktig. Prostitusjonen rundt disse brakkebyene er stor, og de prostituerte har den største hyppigheten av smitte overhode i Zambia.

Større seksuell aktivitet har - ofte underforstått - vært ansett som en viktig årsak til den raske smittespredningen, men nyere forskning viser at forskjellene mellom Europa og Afrika med hensyn til det ikke er så store. I hvertfall ikke store nok til å ha blitt spilt en viktig rolle.

Den faktoren som kanskje er undervurdert mest er sammenhengen mellom annen kjønnsykdom og AIDS. Kjønnsykdommer som gonore og syfilis forekommer og behandles ofte ufullstendig. Det som kjennetegner disse sykdommene er at de fører til sår på kjønnsorganene, og det er i seg selv en smitterisiko. For to forskjellige partnere - den ene av dem HIV-smittet - tar det i gjennomsnitt 200 samleier før den andre blir smittet. Har den HIV-negative gonore med sår er tallet betydelig mindre.

...og det lysegrønne håpet

Zambia er et av de landene som er hardest rammet av AIDS, men det er også et av de landene som er kommet lengst i bekjempelsen av sykdommen. Behandling av tuberkulose og kjønnsykdommer prioriteres for henholdsvis å øke levetiden for dem som er smittet og senke smitterisikoen for dem som ikke er smittet. Dette er helsevesenets oppgave; men bekjempelsen av AIDS er noe som i hovedsak foregår langt unna sykehusene. Skulle sykehusene tatt seg av de HIV-smittede ville kapasiteten for langt vært sprengt. Det meste er derfor overført til et storstilt hjemmesykepleie-program.

En annen viktig side av saken er at kampen mot AIDS er en kamp som må kjempes på mange fronter, den medisinske delen er bare en av dem. Kampen dreier seg om uvitenhet, fordommer, holdninger, om å hjelpe de som allerede er syke med å få et verdig liv. Derfor er mye satset på undervisning, holdningskampanjer og ikke minst utdanning for de som er smittet og deres familier. Hjemmesykepleie-programmet vil aldri kunne fungere hvis ikke den daglige omsorgen blir gjort av familien, derfor er det så viktig at den stiller opp.

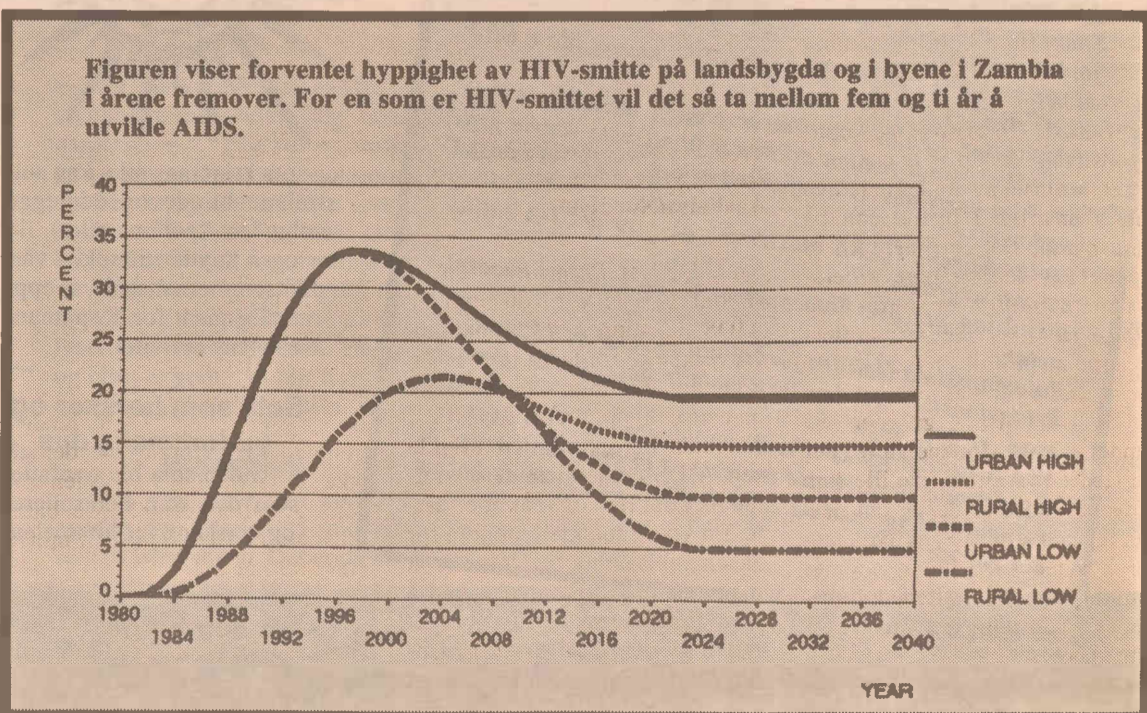
Det er viktig at de som vet at de er smittet tør å stå frem. De aller fleste som er smittet vet det ikke, og vil heller ikke vite det. Det er kanskje ikke så rart. Legetidene og medisinmennene vil ikke gjerne gjøre deg frisk igjen (selv om mange av dem hevder det motsatte), du har en dødsdom hengende over deg og folk tror -

Aidssyke Ntakirutimana Agnes og hennes datter, Geraldine (foto: Erik Aasheim/Nordlys).

og det er nok det verste - at den kunne like gjerne vært eksekvert, for du får allikevel ingen glede ut av det livet du har igjen. Du blir en slags levende død. Denne fordommen er den vanskeligste å bli kvitt, men det er også den viktigste. Hvis ikke den blir borte vil folk flest aldri tørre å åpne øynene for at dette er noe som kommer til å ramme dem. Uansett om de snakker om sola eller ikke.

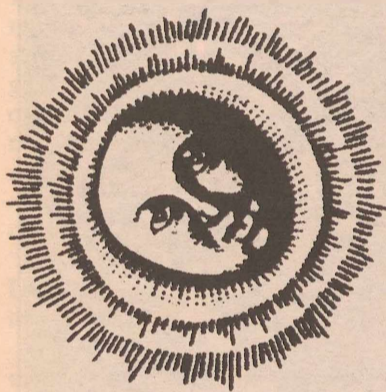
Tallmaterialet og figuren er hentet fra Knut Fylkesnes et. al. "The current HIV/AIDS situation in Zambia- and future demographic impact" Lusaka, Zambia 1994.

Sola

-den første gud

Sola er lyset og sommeren. Etter en lang og mørk vinter er den alt vi lengter etter. Bare vi får kjenne de varme strålene på kroppen kjennes alt

bedre. Riktignok kan man ta solarium eller gå til lys-terapi for å bli kvitt mørketidsdepresjonene sine, men ingenting kan likevel måle seg med den ekte varen. Når solen skinner blir alt så mye enklere. Blomstene spretter fram fra den mørke avgrunn - det smiler i gule hestehover fra den elers så svarte, forurensa grøftkantene. Og slik har det vært helt

siden...tja, tidenes morgen? Men i motsetning til dem som levde i tidenes morgen vet vi nå at solen er en stor glødende masse som går sin egen bane helt uavhengig av hva vi småkryp foretar oss her nede på jorden. Før menneskene hadde denne opplysende kunnskap, måtte de finne på forklaringer på den brennende kula som dominerte himmelen om dagen og forsvant på mystisk vis om natten. Dermed oppsto soldyrkelsen og solguden - den første gud.

Sola som livgiver og ødelegger

Soldyrkelse fantes i nesten alle førhistoriske religioner. Det var det viktigste og mest dominerende naturfenomenet som man måtte lære seg å kontrollere for å overleve. Selv om de forskjellige religionenes tolkninger av solen varierer, er det visse felles trekk. Et av dem er at sola nesten alltid er maskulin. Et unntak er japansk shintoisme, der solen er en gudinne som skjuler seg i en hule når hun er misfornøyd.

seg i en hule når hun er misfornøyd.

Selvfølgelig ble sola først og fremst sett på som den som gir liv. Særlig i nordlige deler av Europa (Skandinavia) ble sola assosiert med menneskets kamp for å overleve i fiendtlige omgivelser. Ritualene gikk ut på å frembringe sola etter en lang og kald vinter. Dessuten ble den sett på som en fruktbarhetskraft - solstrålene gjennomtrenger jorda og får den til å spire - dermed ble soldyrkelsen tett knyttet til falloskulten.

Solen gir ikke bare liv, den tar også liv. I tørre land var sola en fryktet fiende. Solguden er en dualistisk gud, herskeren over både liv og død, «den man frykter og elsker». Dessuten må jo sola gå et eller annet sted om natta - mytene sier ofte at den forsvinner ned i dødsriket. Aztekerne ofret mennesker til solguden fordi den trengte blod for å styrke seg etter slåsskampen med nattgudene. Krig, seier og ødeleggelse kan alle tre bli forbundet med sola. Om morgenen kan solas utslettelse av stjernene bli sett på som en allegori til mord,

ble den i Egypt og Babylon forbundet med kongedømme. Faraoen nedstammet direkte fra sola. Fordi den holder seg til et bestemt bevegelses-system og ble sett på som alt-seende og gjenomtregende, ble solguden lovgiver og opprettholder av rettferdighet. Grekerne ofret ikke vin til solguden fordi «guden som holder sammen og kontrollerer universet bør holde seg edru». Sola har form som en sirkel. Solstrålene kan ligne på øyenvipper. Grekerne så på sola og månen som himmelens øyne. Hvis man ser rett på sola blir man blendet - det menneskelige øyet er underlegent det guddommelige øyet og en kopi har alltid mindre kraft enn originalen. Slik oppsto forestillingen om sola som den altseende dommeren i universet.

En drømmer på Egypts trone

Beveger vi oss over til Egypt finner vi 2500 år før Kristus Kong farao Amenhotep.

I det gamle Egypt dyrka de solguden Ra. Ra var den øverste av flere guder. Navnet på Ras åpenbaring på himmelen var Aton. Den unge faraoen ville ikke lenger dyrke Ra som den framste guden. Han gjorde opprør og tok navnet Akhnaton som betyr Atons glans. Fra nå av skulle innbyggerne i Egypt kun ha EN Gud.

Akhnaton proklamerte en helt ny hovedstad og grunnla den første monistiske religion vi kjenner til.

Andre guders navn ble fjerna og forbudt, og Aton ble hylla som den øverste guden. Aton blir avbildet som ei sol med solstråler som nederst tar form som stiliserte hender. Hendene symboliserer den hjelpende og beskyttende guddommakt.

Aton er kjærlighetens, sannhetens og fredens milde Gud. Menneskene som dyrka Aton måtte søke å være gode mot andre og utøve nestekjærlighet. Mennesket skulle være fredelige, dyrke sola og ikke bære våpen. Krig var noe den unge fa-

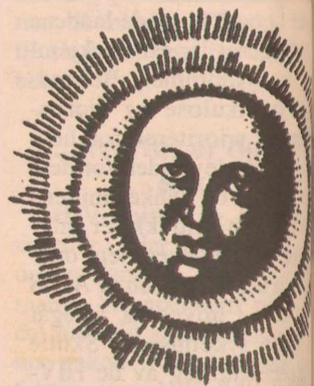
raoen søkte bort i fra og drømte om en fredelig og monisk verden.

Aton gir liv til alt, han ser kvinnens fruktbarhet og menneskets styrke. Aton fordriver mørket og ser til godhet på jorda. Den solguden varmer, han er menneskets beskytter og kilden til våre frukter.

Sola er for mennesket både en trøst og en frykt.

Den vakre solgudinnen Kirke

Solas gudinner er fruktbarhet. I gresk mytologi finner vi gudinnen Kirke, datter av solguden Helios. Hun er forbundet med selve sola.

va. Assosiasjon mellom lys og kvinner er kjent. Kirke er vakker, majestetisk og melodisk. Hun er fryktinngytende og utstråler makt. Hun er i balanse mellom kjærlighet og makt. Kirke omskaper alt til kjærlighet. Hun bruker også sin makt til å skape dem hun ikke liker til. Hun gir av sin kjærlighet og styrker sin makt over det andre kjærlige. Om dagen sitter Kirke på solstein og er en av de greske gudinnene som spinner sola og ser til at vi nyter godt av den. Livet leves om dagen og er da vi er - takket være Kirkes varme bevde solstråler.

Det fæle trollet og den deilige sola

De fleste av oss har i tradisjonelle barneår opplevd å høye skrekkelige eventyr som skremte vannet av de, for

FAKTA OM SOLA

Sola er intet mindre enn minst 4,5 milliarder (og det er vel en trøst for deg som frykter minstepensjonen i en alder av snart fylte tredivet år og ufullførte studier?)
Middellavstand fra jorda er 149,6 millioner kilometer.
Sola er altså firehundre ganger større enn månen.
Diameter er 1,392 millioner kilometer. D.v.s 109 ganger jordas diameter.
Masse = 1,993 ganger 10 opphøyd i tjuesyvende (BRA SCHVÆRT!)
Temperatur i solas sentrum er femten millioner kelvin som vil si rundt femten millioner knall hete varme grader. Ved overflata (Fotosfæren) er det "bare" sekstusen grader.
I solas Korona (IKKE mexikansk øl...) er det 1-2 millioner varmegrader.
Utstråling per overflateenhet er 6,296 kilowatt kvadratmeter.
Rotasjonsstida (sett fra jorda) ved ekvator er 26,8 døgn.
Rotasjonsstid ved den førtifemte heliosentriske breddegrad er 29,3 døgn.
Ved heliosentrisk søttifemte breddegrad er 31,8 døgn.
Og det aller frykteligste tristeste er at om 5 milliarder år vil sola slukne, men da er jo de fleste av oss så døde som det går an å bli..

og som krigerens piler kan solstrålene blinde og ødelegge (solguden Apollons piler). Ild er også knyttet til sola - vårt midsommernattsbål var opprinnelig ment for å oppmuntre solens aktivitet.

Sola som hersker og guddommelig øye

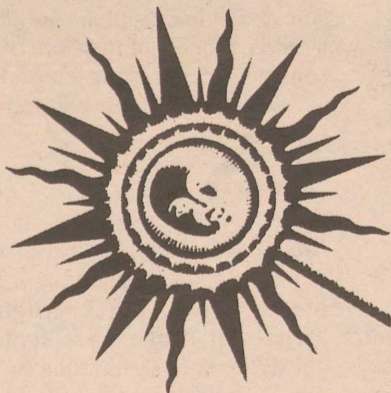
Siden sola ble oppfattet som den som kontrollerer og hersker over himmelen,

siden, bittesmå kroppene våre. Det store, ekle, fæle trollet med minst tolv hoder skulle spise både Per og Pål og Espen Askeladd, og trollet ranet til seg søte små jomfruer som det gjemte i sin mørke dystre hule. - Det lukter kristenmannsblod!, ropte trollet. Det var kanskje da noen barn ble skremt til å søke trøst i ateismen.

For om det å være kristen betyr at et nærsynt troll kan lukte deg på flere kilometers avstand høres det jo ikke akkurat forlokkende ut. Den eneste løsninga mot det stygge beistet var iallfall ikke å kappe av det hodet, da vokste det bare fram tre nye hoder med tredobbelt så mange vorter på. Det man skulle gjøre dersom man traff et troll, det være seg på Senja eller i klesskapet, var å lirke og lure trollskaopen ut i dagslys. For når sola skinner - da sier det POFF OG PANG!!

Og simsalabim så er hele trollet borte vekk. Det er kanskje derfor noen av oss for sikrets skyld la oss til å sove med lyset på. Da

var det iallfall større sjanse for at styggedommen holdt seg unna barnerommet. Når det er mørkt er alt mye nifsere og når mareritt om hekser og atombomber spretter inne i hodet på et barn eller en student blir alt mye bedre med en gang noen skrur på lyset. Alt det ekle og skumle forsvinner når lyset vinner over mørket. Dagen og lyset er godt. Vi blir tryggere med en gang vi får se sola.

Midnattsol

Den tjuelførste mai kommer endelig den etterlengta midnattsola til Ishavsbyen. Det er da alle

ge dager med bading i salt havvann.

Sommerfuglene begynner å bakse med sitt fargerike nærvær og småfuglene kvitrer utrolig høyt i sky og de som tør å spise blåskjell kan dra i fjæra og plukke disse på havets mørke bunn.

for full fres innseser at det på tide å kaste vintertklærne så langt det går ant opp på loftet og ta på seg lette og elegante sommersandaler, traske barbeint rundt i Storgata, spise Softis og sprade rundt i lekke sommerkjoler.

Midnattsol betyr også sleske feite amerikanske turister og enda feitere tyskere som forhåpentligvis legger litt penger igjen i byen. Studentene sørfra kjenner at deres besøkstid nærmer seg slutten og trekkfuglene vender alltid tilbake på denne tida. Mackøl og måsegg og lange utenetter, grillfester i Telegrafbukta og - om været tillater det - herli-

ge dager med bading i salt havvann. Sommerfuglene begynner å bakse med sitt fargerike nærvær og småfuglene kvitrer utrolig høyt i sky og de som tør å spise blåskjell kan dra i fjæra og plukke disse på havets mørke bunn. Midnattsol er irrgront gress, enorme Tromsøpalmer og blomster i alle herrens frodige, deilige farger. Midnattsola er det flotteste og herligste med hele sommeren!

-Spring naken ut og dyrk sola!

U Christine Haraldsen og Solveig M.L Kavli

17. mai

-TULL på fjellet

17. mai arrangerte TULL - Tromsøstudentenes Utråkka Låm Laug, (telemarkgruppa i TSI), alternativ 17. mai-feiring. Denne fant sted på toppen av Store Hollenderen på Kvaløya, (1017 m.o.h.). Idet resten av byens befolkning var i ferd med å ta den siste finpussen på 17. mai-stasen, møttes 19 studenter ved Hovedgården klokka 10, -med ski på nakken og krøllete anorakk over hodet. I biler kjørte vi til bunnen av Grøt fjorden. Derfra startet vi oppstigningen, som tok vel et par timer. Det var et praktfullt skue som møtte oss da vi kom til toppen. Vi hadde panoramautsikt utover Kvaløyas fjell og utover havet. Det ble gravd en del benker i snøen, og deretter kunne feiringen starte. Et stort flagg ble heist og ballonger hengt opp i fjellveggen. «Ja, vi elsker» ble ærbødig sunget og en magnumflaske med champagne sprettet. Denne ble inntatt sammen med to bløtkaker. Det var skjønt å nyte dette sammen med den flotte utsikten og varmen fra sola. Etter vel et par timer tok vi på skiene og satte utfor bakkene ned til Grøt fjorden.

U Snorre Sanner
(tekst og foto)

Ei svensk studine, Ameli, stod for pyntinga av bløtkaka.

Lettekledd og feststemt - 17.mai i Guds frie natur.

TULL.

Kultur

Foto: Kari Myklebost

KULTUR
KOMMENTAR

Ja, så er det endelig sommer!

KOMMENTAR Ja så er våren over oss igjen og sommeren er like rundt hjørne. Det finnes ingen vei utenom, sommeren kommer hvert år enten vi vil eller ikke. Sommeren hadde forsåvidt vært grei nok dem vist den bare hadde passert uten noen større oppstyr, men neida, sommeren går ikke upåaktet hen. Vi blir allerede i februar påmint av media om at sommeren kommer like sikkert i år som ifjor og at man bør begynne å forberede seg snarest. Men hva er egentlig som kjennetegner sommeren? Før kunne vi iverfall gjenkjenne sommeren på været, det var sol og man kunne bade. Nå er imidlertid ikke så sikkert at man kan det engang. Nå er vårt sikreste tegn på sommeren at butikkene selger sommerkoteletter. For sommeren er og blir "Big Business". Vi blir oversvømt med smarte sommerting som: campingstoler, solbriller, sommersalat og shorts i alle regnbuens farger. I tillegg kjører media på med sine sommergreier. Avisene har sommerreportasjer, sommerkryssord og sommerbilder. TV og radio har på sin side har en haug med sommerprogram, der grilling og sommersnakk er en vesentlig ingrediens. Det er på en måte disse tingene som i dag utgjør sommeren, uavhengig om det er sol eller ikke. Men sommeren er mer enn som så. Før i tiden var det slik at om sommeren skulle alle være glade og snille med hverandre. Dette stemmer til en viss grad ennå. Bare at i dag gir denne snillheten seg til uttrykk i at man får gratis smaksprøver på de nye grillpølsene på kjøpesentrene rundt omkring, og bensinstasjonene deler ut gratis spill til barna slik at de kan spille seg gjennom ferien i baksetet på en bil. Det er imidlertid viktig å ikke glemme, midt oppi alt dette materielle, at sommeren først å fremst også er ferie og forelskelse. Det vil si at man lurer seg selv til å reise så langt vekk som mulig og tror at det der er lettere å finne den utkårede der enn det er hjemme midt på vinteren. Nei, sommeren er sterkt oppskrytt, men vi må nok bare leve med den, mens vi i lengsel venter på høsten.

Førgen Flint

DIKT

Jeg har kun
ett dikt igjen
du får det
Vil du ta det?
Vil du se det?
Les det om
igjen
og skriv det
selv.

K.M.L.

Du hang i en vinduskarm
Casanova brukte sin sjarm
Mens jeg ga deg min arm
Du kunne ramlet ned
Men du gikk avsted
Det var helt greit det

K.M.L.

Selverkjennelse

Snu deg på vranga. Se dæ sjøl ut-inn.
Kanskje du e fanga. Eller ka du finn?
E du en av dæm som følge alle norma?
Tør ikkje å gå hjem, voktes av onde onna?
Hvis du spør mæ, så trur nu æ
at hvis du snur dæ sjøl på vranga, så blir det masse søl.
Og e trur du finn dæ sjøl fanga i en diger stor blodig
pøl!

K.B.

Verba Non Acta

Dessillusjonistene kunne slått til igjen
For første gang
Skjer
Ikke mer
Alle ser
Mer
Alt er verdt å sove på
Sove mere nå
Kunne tapt min venn
Tapte VM i rim for første gang igjen.

K.M.L.

Prøveforelesning

Hadde jeg visst dette, hadde jeg tatt betenkingstid. Helt klart. Da jeg stod der, på den store scenen og rakte ei klam hand fram til rektor, i bytte for disse skjebnesvangre arkene. Herved imm-a-tri-ku-lert. Svart på hvitt, i en miljøvennlig konvolutt. Foran foreldre, søsken og en kjempeskikk med nyunnfangede studenter, like lys, lysegrønne som meg.

Da var det jeg skulle ha tatt til vettet. Før jeg forseгла paken med fiskefingrene mine i rektors myndige hånd. Før jeg suste inn i uni-versi-te-tets støvsugermunnstykke, på den høyere utdannings noe kronglete vei.

Men lærdom kan som kjent være vanskelig tilegnelig, her er det snakk om knallhard erfaring gjennom mange år. Det tok virkelig sin tid. En voksende fagkunnskap av ymse

slag, studielån og jevnlige angrep av tildels voldsom eksamensnoia. Oppsamling av vekt-tall, ervervelse av graden candidatus magistratus. Men vi gir oss ikke med det. I dag spekulerer jeg litt på om jeg kanskje burde ha vært fornøyd der. Det er nemlig viktig ikke å gape for høyt. Sånt lærer man gjerne litt i etterkant.

Men neida. Ryggen rak og blikket fram. Fast lesesalsplass og status som hovedfagsstudent blei en fristelse for stor for et svakt menneske som meg. Det er i grunnen veldig ok på hovedfag. Jeg trivdes i alle fall veldig godt. Helt til ganske nylig. Da gikk omsider noen konsekvenser opp for meg, klare som disse velsigna maidagene våre. Det tok meg noen år, og akkurat nå føles denne nye erkjennelsen ikke helt bra i det hele tatt. Jeg drømmer meg tilbake til en lykkelig, be-

kymringsløs barndom da kunnskap kom av seg sjøl uten svette og tårer. Jeg hadde gladelig gitt bort en tyve, tredve vekttall i disse dager for en tilværelse med vannfarger i andre klasse. Jeg hadde ikke begrep om hvor enkelt og godt livet var da.

Om knapt to uker skal jeg ha prø-ve-fo-re-le-sning.

Etter årevis i salen, kamuffert bak andres brede rygger, med kjærlighetsbrev, krotetegninger og planlegging av helgas utskielser. Noen notater nå og da.

Grunn-, og mellomfagsstudenter - nyt livet mens dere kan. Jeg for min del skal rett og slett prestere noe fra den andre siden. Stå og klamre meg til foreleserens plass, være pedagogisk og ha vittige poeng. Vannglass og hovedtrekk, viktige poeng, og, for all del; art-i-ku-la-sjon. Stirre sensor rett inn i hvitøyet, overbe-

vise uten antydning til skjelling i stemmen. Huske å pus-te. Etter dette er det sommerferie. Badeliv og solkrem. Ikke stress. Ikke dra ut. Late som om man er avslappa. Prøve i alle fall. Ikke rasle for mye med papirene. Følge med klokka, 45 minutter, ikke noe svada, og ikke glemme det sensasjonelle, knakende god avslutninga. Etter min konklusjon har nemlig noe nytt blitt klarlagt for hele verdens historien. Sejersted og Bango home.

Jeg er redd. Kjempereid. Resten av dere, tenk på meg om to bittesmå uker. Jeg skal i mitt livs skjærsild. Det er vel ikke helt tilfeldigvis noe som har et aldri så lite avsluttende brev å avse?

Av Ingrid N. Walseth

August på Hålogaland Teater

No i år den 20. juni fyller Tromsø by ikkje mindre enn 200 herlige, kjipe, flotte, sterke år.

Hålogaland teater si gåve til jubilaranten er ei sjølv laga teateroppsetjing av Knut Hamsuns roman August.

“August” er dramatisert av Kjell Kristensen og han står bak Hålogaland Teater (HT) si største oppsetjing gjennom tidene og teateret stiller med tjuerein dyktige aktørar og musikarar. Hovudrolleinnhavar er den ikkje så altfor ukjende Helge Jordal. Han har tidlegare framstilt August i filmen “Landstrykerne”. Då han blei spurt om korleis han tolka August, svarte han at det som var viktig var å få fram “det sceniske uttrykket og gå inn i ein situasjon”, og ellers kan dei som vil vite korleis Helge Jordal tolkar figuren August lese boka, for meire utdyppande svar var det ikkje mulig å få frå den prominente(?) skodespelaren...

Forfattaren bak stykket.

Knut Hamsun flytta sørfrå og til bygda Hamsun på Hamarøy ilag med sine foreldre og skifta då namn frå det velklingande namnet Knut Pedersen til Knut Hamsun.. Han tok avstand frå Henrik Ibsen og sine samtidige forfattarar. Han kritiserte deira framstilling av mennesket med berre to til tre karaktereigenskapar. Hamsun ville vise det samansatte mennesket med sine mange tvetydige trekk.

Når vi spør Kjell Kristensen

om August får vi til svar at han er ein vandrar og ein draumar. Vi møter ein svært samansatt person som er ein godlynt fyr, men som i neste augneblink er den skitsekken. August er Oluf i Rallkattlia, Peer Gynt og Jack the Ripper på ein gong. Språkkonsulent og Hamsunekspert Nils Magne Knutsen supplerer med at August er ein eventyrar og personifiserer kunstnaren og musikaren. Han representerer det moderne. August er ein parodi på vandraren samstundes som han ER vandraren.

I framsyninga August møter vi stedet Polden i ei brytningstid der den store treffplassen er krambua kor dagens sladder samt anna blir servert. Stykket August er derfor veldig aktuelt for Tromsø by fordi vi har gjemnomgått den same urbaniseringsprosessen her oppe, i frå feskarbonden og tettstad til kjøbmanden og til sist Rema 1000 og andre herligheter.

Hamsun såg, som mange andre, “nordlendingen” som eit godlynt barn med naive trekk. Han er glad i nordlendingen trass i desse trekka. Sjølv om framstillinga hans av Polden til tider er arrogant, får ein inntrykk av at forfattaren virkelig brydde seg om tildstandane i nord. Han skildrar i sine bøker det trolske og fantastiske landskapet han såg her, og hans personskildringar er djuptgåande i si søking av mennesket sine fleirfoldige sider.

Helge Jordal som "August", sammen med Sverre Kjelsberg, som har skrevet musikken til stykket.

Han bruker eit muntlig språk og i direkte tale let han sine karakterar snakke reinbarka nordnorsk, det var med på å gjere jobben lettare for språkkonsulenten. Sjølv om vi i August får høyre eit meir moderne språk, med enda sterkare klang av den flotte fargerike dialekta Nordland har.

I stykket møter vi heile skodespelarstaben til Hålogaland Teater. Nokre av dei har opptil

tre rollar kvar. Som musikarar og gjøglarar treff vi Jon Andreassen, Inge Kolsvik og Sverre Kjelsberg. Musikken i stykket er laga av Sverre Kjelsberg og som gjennomgangsmusikk får vi høyre Pikene fra Barcelona, som August sjølv traff på ei reise ut i den store verda.

Regissøren av August er Svein Scharrffenberg som også står bak regien til mellom anna “Kranes Konditori” og suksessen

“En midtsommersnattsdrøm” som Hålogaland Teater spelte for to år sidan.

Så gjenstår det å sjå korleis det endelige resultatet blir. Om den godeste Helge Jordal meistrar å tolke rolla slik vi kan lese den i boka og om publikum møter opp. Vi gleder oss til den tjuande juni.

U Solveig M.L Kavli og Jan Martin Berg (foto)

Maja og Gutta

Maja og Gutta: Ilan Villanger, Maja Rasmussen, Tor Henriksen, Svein Are Tjeldnes og Jon Erik Eriksen (foto: Nordlys).

Ta Ibsen, Hamsun, Obstfelder, Hagerup og ikle dem vise-drakten. Resultatet kan ikkje bli noe annet enn klangfulle poetiske toner fra Maja og Gutta. De valgte seg en av de siste dagene i april til å spille for første gang i byen. Debuten fant sted på Kjeller'n.

- Maja og Gutta er ikkje eldre enn november '93, men vi har holdt på lenge nok til å ha hatt tid til å skifte navn, forteller Ilan. Vi fant ut at ei anna gruppe hadde tatt det samme teite navnet som oss, Gutta fra Veita. Da skiftet vi, og det nye navnet passer bra i og med at gruppa har fått et nytt medlem, Maja. Det var Jon-Erik, Svein-Are og Ilan som startet det hele, og siden har Tor-Henrik Buljo fra Blomsterbarnebarne fått innpass på bass. Maja kom sist med, men det er ingen tvil om at det er hun som blir den nye frontfiguren, med både en sterk stemme og scenisk utstråling. På en tidligere konsert i Bodegaen ble det

visstnok ropt fra publikum: Få de gutta vekk fra scena!

Men gutta har blitt stående, og det har blitt flere spillejobber denne våren. Foruten diverse opptredener på Universitetet, har de spilt i Ishavskatedralen i pausen til Tromsø BrassBands konsert, og etter debutten på Kjeller'n bar det avsted til støttekonsert for Ungdommens Hus. De ser allerede fram til å markere seg under Studentuka neste vår.

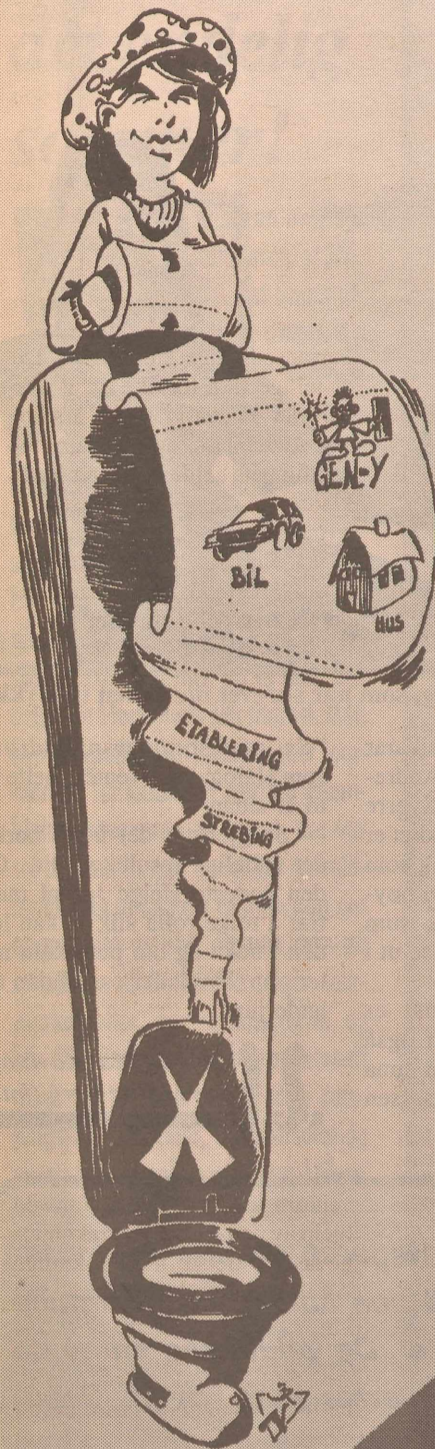
Maja og Gutta er i godt selskap når de bruker norske litterære figurer til å stå for tekstene. Anne Grete Preus, Kari Bremnes, Dronning Mauds Land har gjort det, og nå er det altså Maja og Gutta sin tur. Hvorfor? - Vi synes det er naturlig for oss som studen-

ter å benytte norske skjønnlitterære tekster. Vi finner mange gode historier og sterke dikt om de gamle klassikerne. Når vi ikke er flinke nok selv til å skrive, får vi la de beste av de andre gjøre det, flirer de. Mange coverlåter står også på reportaret.

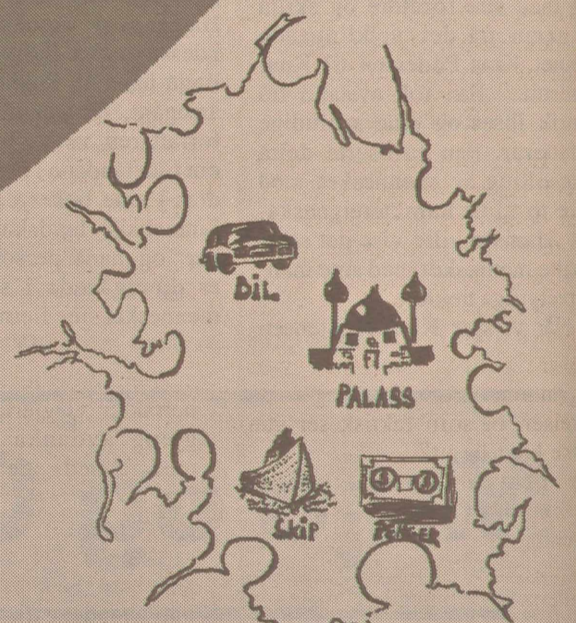
I tillegg til å spille er de også studenter, og et par av dem vil finne seg nye postnummer etter sommeren. Hvordan blir det da med Maja og Gutta? - Vi har fått tak i ny gitarist, så alt vil ordne seg, bedyrer Ilan. Vi vil bestå også til høsten!

U Tore Gjerstad

GENERASJON X OG Y

X-generasjonen har blitt et stadig mer brukt samlebegrep på oss som er så uheldige å være unge i dag. For vi har det fælt vi! Vi overutdanner oss til en jobb vi ikke kommer til å få, og tar opp store lån vi neppe noengang får betalt. Vi er vokst opp i skyggen av atomsoppen og har gått og ventet på det store smellet siden den dagen foreldrene våre informerte oss om denne hardeste av alle livets realiteter. Vi er vokst opp uten framtid.

I 1991 kom boka «Generasjon X. Historier for en akselerert kultur» av Douglas Coupland ut. I år kom den på norsk. Det er munter, pessimistisk og bitter lesning som det er beklagelig lett å kjenne seg igjen i.

Nå kan det innvendes at den handler om amerikanske forhold og kanskje ikke stemmer helt med det skandinaviske sosialdemokratiets virkelighet. Dessuten er bokas Generasjon X forskjøvet til å være født på sekstitallet og er dermed gjennomgående noen år eldre enn oss som studerer i dag.

Når deres mentalitet likevel synes å stemme overraskende bra med vår egen, finner man en grei forklaring i at USA gjerne ligger på «forskudd» i utvikling, og at reallønnsveksten der borte stoppet opp så tidlig som i 1974. Watergate og Vietnamkrig hadde svekket troen på det bestående og framtidsoptimismen led under dette. Her til lands derimot, hadde folk flest god økonomi til det sene syttitallet og helst enda litt lenger. (Oljen, da veit du). De som da hadde fått hus, bil og unger var stort sett «trygt i mål».

Etablere?

Et av kjennetegnene på oss X-folka er nettopp at vi ikke ser på dette med å «etablere seg» som så veldig attraktivt. Selvfølgelig ligger det klassisk ungdomsopprør i å se ned på foreldrenes livsstil. Men hvorfor begjære noe man kun kan oppnå gjennom hardt arbeid og forsaker, og som faktisk ser ganske kjedelig ut?

I boka til Coupland finnes det i margin små gullkorn av begrepsforklaringer på ord brukt av Generasjon X. Som for eksempel: «Personlighetstrende: Prisen som betales for å bli par; tidligere morsomme mennesker blir kjedelige: Takk for invitasjonen, men Noreen og jeg skal se på spisebestikk-kataloger ikveld. Etterpå skal vi se på TV-shop-kanalen.»

Videre heter det: «Når noen forteller at de har kjøpt seg hus, kan de like gjerne si at de ikke lenger har noen personlighet.» Dessuten er visstnok slike mennesker fanget i jobber de hater, er blakke, ser på video hver kveld, blir feite og tenner ikke på nye ideer. Så noe boligsparing for ungdom blir det ikke snakk om her i gården nei!

Disse menneskene utfører gjerne det som kalles «Dr. Strangelove-reproduksjon». Altså at de får barn som kompensasjon for at de ikke tror på framtida. Denne undergruppen av Generasjon X kalles for «Kjekk Ungdom» og

jobber dobbelt i frenetisk forsøk på å opprettholde samme levestandard som foreldrene. Det er disse som har bidratt til at vi også kalles «Den Gode Generasjonen.» Eller var det den dumsnille?

Aspirere?

En annen måte å angripe problemet på er å bli «jappeaspirant.» Disse nekter å innse at toget har gått og at åttiåra er over. De tiltrekkes av det glamorøse i jappelivsstilen og tror lykken finnes i rikdom. «Sam-

me hvor kjedelig jobben er bare jeg tjener penger.» Denne avskyelige holdninga finner du lite av på ISV for eksempel. Hvordan det står til på IRV og MH kan jeg ikke dy meg for å avholde meg fra å mene noe om.

«Fattignostalgi: Erkjennelsen av at man var et bedre menneske dengang man hadde mindre penger.» Dette er noe vi liker å tro at «vellykkede» sekstiårtene lider av. For Generasjon X forakter materialisme og «tingliggjøring». Livskvalitet søker vi på andre måter. Har vi dessuten noe valg?

Opponere

Foreldregenerasjonen vår betrakter vi gjerne som en gjeng avdanka hippier med falmede idealer og flott stereoaanlegg de sjelden bruker. De er av dessertgenerasjonen som fikk alt opp i hendene da de skulle ha utdanning, jobb og huslån. Og nå sitter de på penge-sek-

ken og nekter oss de fordelene de selv hadde. NI prosent rente! FAEN! Som all ungdom før oss synes vi foreldrene våre (i større eller mindre grad) er forstokka og trangsynte. Foreldrene til generasjon X har blant annet en tendens til å ta sin rolle som konsumenter grav alvorlig og ser ikke alltid ironien i sin egen oppførsel. De har ikke vår «distanserte» holdning til reklamens makt og har vondt for å innrømme at de er påvirkelige. Dessuten synes noen å ville

fryste utviklinga på et bestemt stadium der de mener å huske at alt var bra. Derfor virker det i mange hjem gjerne som om tiden har stoppet på et bestemt årstall. Sett fra vårt perspektiv ser det også ofte ut som mange slutter å tenke kritisk i 35-40 årsalderen. «Død, 40 år gammel. Begravet, 70 år gammel.»

Generasjon X har ofte problemer med å komme seg ut av barndomshjemmet på grunn av trangt bolig- og arbeidsmarked. Dermed oppstår fort konflikter med foreldrene som venter på at ungene skal «bli til noe.» Med andre ord å komme seg til helvete ut fra gutterommet for godt. De synes nemlig det er pinlig å ha unger som ikke driver det til noe, selv om de neppe liker å innrømme det.

For å motvirke tilbakevending av midlertidig utflyttede barn kan foreldrene ty til «rederedusering»; å flytte inn i mindre hus uten gjestekapasitet.

Returnere

Og hvordan føles det for generasjon X å komme hjem etter å ha tilbragt et år eller flere på skole eller jobb? For det

første føles det som tida har stått stille. «Allerede etter ti minutter er enhver tenkelig åndelig eller psykologisk utvikling jeg har gjennomgått etter at jeg flyttet hjemmefra, søkk borte eller ugyldiggjort.» Det er kontakten med foreldrene som fører til denne reverseringa. For de vil jo alltid behandle deg som du er tolv år. (Selv om de benekter det på det sterkeste.)

Dessuten får man fort følelsen av at alle tidligere venner og skolekamerater har «blitt til noe» og hatt stor framgang mens en selv ikke har fått utrettet stort i det hele tatt de siste årene. Enten er folk utflyttet og/eller har blitt «kjedelige.»

Kvalifisere

Når Generasjon X skal finne seg en jobb sier det seg selv at man ofte vil måtte ta til takke med et yrke man er overkvalifisert til. Du kan i dag være så høyt utdannet du bare orker. Uten praksis ligger du dårlig an likevel. Noen tyr også til såkalt «yrkesforstumming» frivillig i redsel for å måtte ta voksenansvar eller for å unngå mulig fiasko. Vi er ikke vant til tanken på ansvar. Dette må sees i forbindelse med «femotju-

eårskrisa» hvor vi innser at vi er uten «evne til å fungere utenfor skole eller strukturerte omgivelser koblet med erkjennelsen av sjelens ubotelige ensomhet.»

Den manglende evnen og viljen til å ta ansvar er et mulig resultat av statsmatriarkatets tidlige og langvarige organisering av våre liv fra barnehagealder til artium. Mer om det litt senere.

Vi preges altså av tiltaksløse og ansvarsangst fordi vi alt for lenge har vært vant til å bli fortalt hva

vi skal gjøre. Altså en mild variant av «Homo Sovieticus» for å sette det ikke så rent lite på spissen.

Dessuten tror vi på «sikkerhetsnettismen.» Uansett hvordan du stiller deg vil det alltid finnes et økonomisk og følelsesmessig sikkerhetsnett til å ta av for livets slag. Trygdekontoen ordner opp, så hvorfor anstrenge seg med å finne sommerjobb for eksempel?

Avansere

Siden Generasjon X har så vanskelig for å «etablere seg», lever mange av oss et rotløst liv, med strøjobber og «omvendte sabbatsår.» Det siste er det samme som et arbeidsår med opptjening av midler til å gjøre noe morsomt med som eneste hensikt.

Forakten for det bestående kan være betydelig, og vi har gjerne antimaterialistiske idealer og søker livskvalitet i opplevelser, venner, reiser og alt som er gøy. (Bare det at øl og vin er stu-

dente-nes mest populære fritidsaktivitet, skulle være indisium godt nok på vår antimaterialistiske holdning.)

Men vi har grunn til å bekymre oss, for snart kan Generasjon Y komme og overkjøre oss fullstendig.

Jeg er redd mange av dem alt har sneket seg innenfor dørene på universitetet. Det er snakk om våre yngre søsken som er født et stykke ut på syttitallet og nærmer seg akademiker alder med stormskritt. Hos disse finner vi ofte en helt annen holdning til karriere og samfunn.

Spørreundersøkelser

blant attenåringene har avslørt nesten latterlig høy moral og skremmende borgerlige idealer og målsetninger. Stakkarene kan knapt vente med å få etablert seg. (Hus og bill!) De digger kongehuset og er noe skeptiske til sex før ekteskapet. Få av dem røyker. De har også slukt propagandaen om at cannabis og heroin er samme sak. Det er i det hele tatt som om 1968 aldri har funnet sted.

På skolen streber Generasjon Y som besatt for å oppnå konkurransedyktige karakterer. De er villige til å forsake langt mer enn det vi har gjort for å sikre seg studieplass, og har karriere-samfunnets harde realiteter langt klarere for seg enn vi hadde i gymnasalderen.

De fleste av dem er datagenier før fylte tolv år, og har også der et uvurdelig fortrinn på arbeidsmarkedet over Generasjon X's mange data-analfabeter. Derfor er det bare å se opp for denne flodbølgen av direktørspirer som vil bli hardt å konkurrere med på arbeidsmarkedet. Kanskje var det ikke så ille at ISV ble stengt i år likevel?

Hvordan kan man så forklare Generasjon Y's gledesløse streberholdning? Mitt forslag er at det er statsmatriarkatet som har skylda, og at de har kommet inn i utdanningssystemet etter at det ble så til de grader effektivisert at stakkarene aldri hadde en sjanse til å utvikle evnen til selvstendig tenkning noe større. Skoleverket har lykket over all forventning i sin målsetning om ved hjelp av pedagogisk korrekt hjernevask å klemme ut fiks ferdige A4-sosialdemokrater med «riktige» holdninger, målsetninger og prioriteringer. Men så kan vel fallet bli desto større når, eller hvis femogtjuveårskrisa treffer dem.

Konkludere

Alt dette virker passe negativt, men det er slik Douglas Couplands Generasjon X ser på tingene. Satt på spissen med andre ord. Selvfølgelig er det en altfor generell framstilling, men jeg tror de fleste har funnet ting å kjenne seg igjen i her. Ironi er for øvrig generasjonens viktigste våpen mot forjævlingsringa. Det er en viktig årsak til at boka likevel er morsom å lese.

Utblåsningen om Generasjon Y står forresten fullt og helt for undertegnede's regning. Coupland nevner den ikke med et ord. Men så er han da også for gammel til å ha fått med seg den senere utviklingen.

U Torgeir Eikeland og Jens Nordstrand (tegn.)

200 år med fesk og isbjørn, bona og byfolk

200 år er ikke en lang historie for en by. Mange andre kan sette en null til og gange med to før det blir noe å snakke om. Men Tromsø synes historien er lang og begivenhetsrik nok til å feire seg selv. Utopia har fått førsteamanuensis på ISV, Hallvard Tjelmeland til å fortelle om hovedstaden i Nord-Norge.

Det var i 1794 at Tromsø fikk status som by. Som en følge av at frihandelspolitikken fikk gjennomslag i Finnmark Amt ble kjøpsteder slik som Vadsø og Hammerfest opprettet. Fem år etter at disse stedene ble byer, fikk også Tromsø utvidet sin status fra tollstad til by. I tillegg til å være et knutepunkt i leia mellom Lofoten og Finnmarken, hadde Tromsø også en hel del andre fordeler som gjorde at valget falt nettopp på denne lille øya istedet for for eksempel Skjervøy som også var aktuell. Statlige embetsmenn som fut og sorenskriver var allerede på plass og en del lokale aktører gjorde sitt til sentrale funksjoner i bybildet fungerte. De gode havneforholdene var også viktig for ferdselen på havet, men det er uansett verdt å merke seg at det var mange tilfeldigheter med i valget av Tromsø som by.

I begynnelsen var befolkningen i det som utgjorde Tromsø by heller beskjeden. Ved folketellingen i 1801 var den på bare 100 innbyggere. Byen fungerte heller ikke som det handelssentrum den var planlagt å være disse første tiårene; små knutepunkt rundt omkring på øyene og Bergen dominerte fremdeles handelen langs kysten. Rundt midten av forrige århundre begynte imidlertid Tromsø gradvis å ta over som handelssentrum. Grunnlaget for denne utviklingen var i første rekke det voksende handelsborgerskapet og større innflytelse som administrasjonssted og statlig embetsby. Senere gjorde også fangsten i polområdene seg gjeldende, slik at byen etterhvert ble kjent som en ishavsbys.

Sammenslåing

Iløpet av 1800-tallet vokste befolkningen gradvis og var i 1920 på hele 10 000 innbyggere. Mellomkrigsårene markerte imidlertid en stopp i denne utviklingen, og det var ikke før

kommunessammenslåingen i 1964 at innbyggertallet kom opp i så mye som 25 000. Da ble nemlig det snevre området som tidligere hadde utgjort Tromsø by slått sammen med Tromsøysund kommune og store deler av Ullsfjord og Hillesøy.

Bakgrunnen for denne store utvidelsen av byen var ikke bare den landsomfattende Schei-

mune som er like stor som Vestfold fylke, og som i realiteten fungerer mer som en region enn en kommune.

Økonomisk utvikling

Selv om Tromsø aldri ble den industribyen man en gang trodde, har den industrialiseringen som tross alt har funnet sted, hatt følger både for sosiale strukturer

nær så sterk som ventet. De mest sentrale bedriftene i Tromsø var fra begynnelsen av århundret sildoljeindustrien, og senere, på 60- og 70-tallet, fiskeindustri som eksempelvis Tromsø Fryseri, Kræmer og Helge Richardsen A/S. Likeledes har byggevare- og entreprenør-næringen til en viss grad gjort seg gjeldende.

Den næringen som har

re offentlige arbeidsplassene i kommunene slik som Regionskolehuset, Kommunen og Fylkeskommuneadministrasjonen, har tertiærnæringene også økt i privat sektor. Særlig gjelder dette varehandelen, med sine første store varehus i sentrum slik som Domus og Tempo, via supermarked i drabantbyene, til den store utbyggingen på Langnes det siste tiåret.

Lite i Tromsø har forblitt uforandret gjennom 200 år. Selv ikke uskyldige, vakre trehus har fått stå i fred. Byen har gått fra å være liten til stor, og enhver barndom er preget av opposisjon og indre kamp. Tromsø har i høyeste grad fått merke det.

Fra klassekamp til EU-kamp

I dag er Tromsø et sentrum for EU-kamp i landsdelen. Før krigen var det klassekamp som preget den politiske hverdagen. Industrialiseringen førte til økte motsetninger mellom arbeidsfolk og fintfolk, og det mest kjente utslaget av klasseskillet var storminga av bystyresalen i 1932. Nødsarbeid for arbeidsledige sto på dagsorden da fortvilte fattigfolk brøytet seg fram blant datidens folkevalgte og forlangte forandringer.

Arbeiderpartiet dengang tilhørte den radikale delen av partiet og Samorg som ble stiftet i 1913 havnet også på venstresiden i fagbevegelsen. Norges Kommunistiske Parti kom også til å stå sterkt etter splittelsen av Ap i 1923. Nordlys var det viktigste organet for arbeiderbevegelsen i Nord-Norge og med sete i Tromsø har avisen alltid stått sentralt i den politiske kampen både som observatør og deltaker. Fram til krigen sto avisen med redaktør Jaklin godt plantet i den radikale delen av Arbeiderpartiet.

Det var partiet Venstre som stort sett styrte byen fram til 1945, men som i så mange andre byer overtok Ap og NKP styringen etter krigen. Klassekamp ble avløst av en periode preget av samarbeidsvilje og felles mål i politikken. Det viktigste var å

Fra ungdomsopprøret på 70-tallet (foto: Nordlys).

innstillingen om kommunesammenslåing. Også trange byggeser og en revolusjonsartet utvikling innen kommunikasjonen bidro til avgjørelsen. I tillegg hadde tendesen vært at befolkningen økte i områdene rundt byen, mens den stagnerte i selve bykjernen. Dermed fikk utkanten alle skatteinntektene mens byen måtte bære kostnadene utbygging av byen medførte.

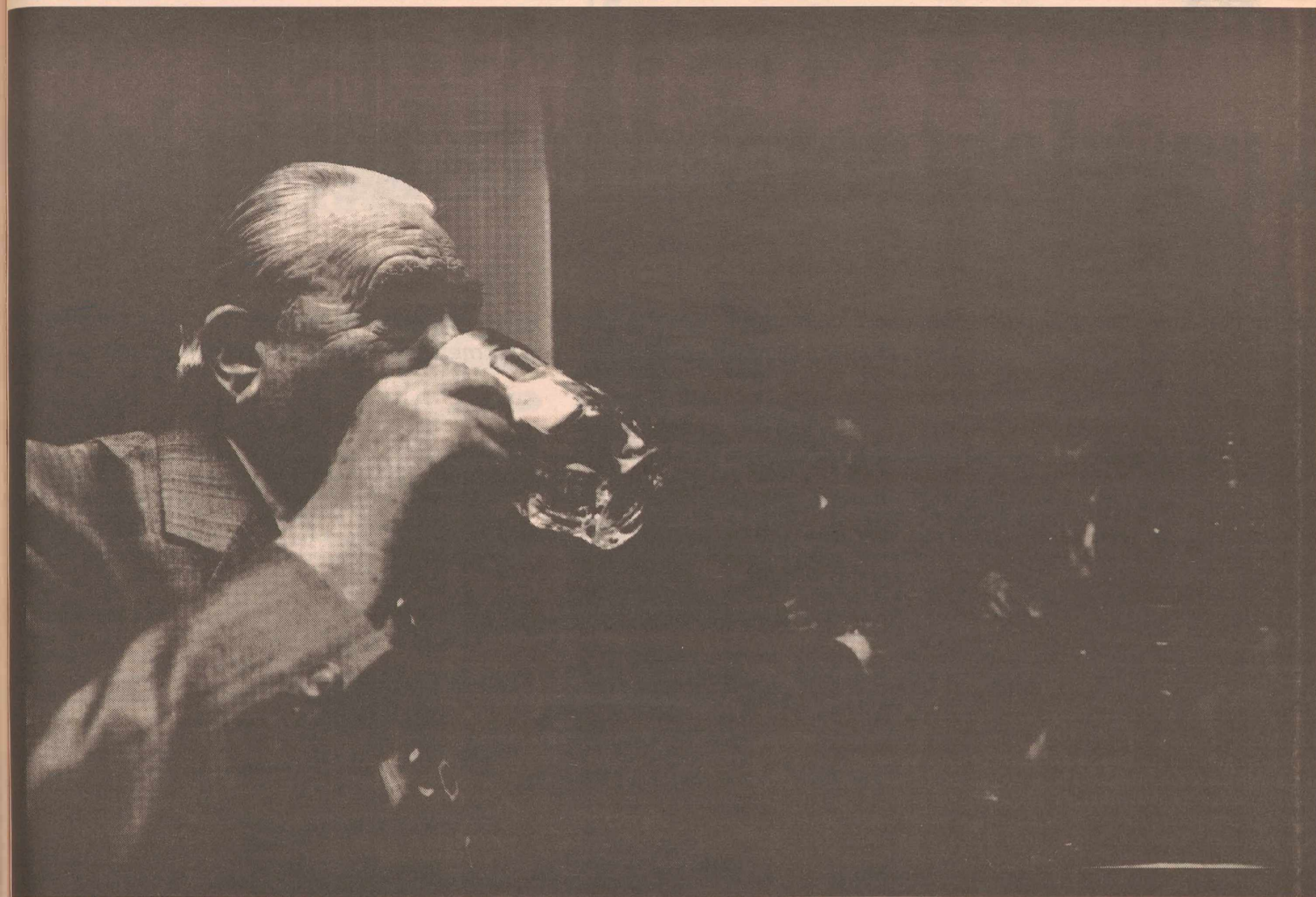
Resultatet av sammenslåingen var at vi fikk en bykom-

og næringslivet. Fra å være det typiske 1800-talls samfunnet basert på stand, førte industriutbyggingen til at man heller fikk et klasse-basert samfunn. Flere arbeidsplasser var også en direkte følge av ny industri.

Det var likevel ikke før etter 1945 at man for alvor ville begynne satsingen på industri. Kommunen hadde store forventninger til industrien og håpet å gjøre den om til en hovednæring, men veksten ble ikke på langt

vært mest dominerende i Tromsø er likevel av administrativ og tjenesteytende karakter. Fra 60-tallet og frem til idag er det denne sektoren som har utviklet seg mest. Lærrehøyskolen og det gamle gymnaset kom så tidlig som i forrige århundre. Med vedtaket om å opprette universitet i 1960 og utbyggingen av ulike høyskoler har stillingen som utdanningscenter blitt ytterligere styrket.

I tillegg til de mange sto-

byen skulle utbygges. Det var med høyrebølgen på slutten av 70-tallet at motsetningene i politikken igjen ble klarere, også i Tromsø. Sosialdemokratene måtte gi fra seg makten til de borgerlige i '75. Siden er det de som har stått ved roret, og Erlend Rian har vært gallionsfigur på den blå skuta. På slutten av 80-tallet er det knapt nok krusninger igjen av høyrebølgen og det er Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet som har vind i seilene. Mens Samorg i byen fortsatt står på venstresida i arbeiderbevegelsen har Ap gått mot sentrum. Partiet har mistet fullstendig kontroll over Samorg og lederlaget har vist seg hver 1.mai de siste årene.

Bona og byfolk

Uttrykkene bona og byfolk er fortsatt i bruk, men de beskriver en virkelighet som ikke lenger eksisterer. Den enorme utviklingen av kommunikasjonene innenfor bygrensene har i stor grad utvisket de geografiske forskjellene. Tromsøbrua og Sandnessundbrua har begge knyttet "bonan" og "byfolket" sammen. På samme tid har også byfolket flyttet ut til "bonan." Drabantene trakk folk først ut til Håpet, deretter Kroken og Kvaløyletta. Den grønne Tromsøya skulle spares for utbygging. Det ble bestemt allerede på 50-tallet. Dermed ble byen spredt istedet for fortettet, og bilene fikk gjøre jobben som transportmiddel.

Samtidig som de geografiske forskjellene er blitt mindre ser vi også de kulturelle forandringene. Ungdomskulturen kommer mye sterkere til uttrykk utover 50- og 60-tallet. Det ble tidlig ansatt en ungdomssekretær i kommunen, men han skulle bare virke for organisert ungdom. Det ble etterhvert stadig tydeligere at

det var de uorganiserte som trengte et tilbud. Fritidsklubber ble etablert i bydelene utover 70-tallet, og i byen kjempet svartkledte ungdommer fram Ungdommens Hus.

Den åpne byen

Ethvert TV-program fra Tromsø blir tatt opp blant beger-svingere på Skarven eller Rorbua. Det er noe alle vet, men ikke alle er like glade for. Byen blir forbundet med et utsvevende uteliv, liberale skjenkebestemmelser og mange puber å velge mellom. Det er imidlertid ikke sant at det alltid har vært slike tilstander. Før krigen var det 50-60 kafeer, men de serverte ikke alkohol. Avholdsfolket har alltid stått sterkt i Tromsø selv om de i dag ikke ser ut til å prege byen. Det som er sant er at Tromsø alltid har vært en åpen by. Sosiologer vil si at det offentlige rommet er stort for folk å bevege seg i. Det utsvevende utelivet er mer et resultat av de liberale 80-årene enn bysjela. Noen hevder at utlendinger føler seg mer velkomne i Tromsø enn andre steder og det henger kanskje sammen med den erfaringen byen har med ulike kulturer. Rusere i bybildet er ikke noe nytt fenomen og svensker, finner og samer har alltid funnet veien hit. Byen er blitt anti-rasistisk sone og ordfører Rian ser ut til å vektlegge det flerkulturelle som en viktig del av Tromsø. Den anti-rasistiske byen og den åpne byen blir dermed to sider av samme sak.

U Tore Gjerstad og Ingeborg Moe

Et langt livs mackverk

Nok øl til å fylle Barentshavet har skyllet ned gjennom tørste Tromsø-struper siden Ølhallen ble åpnet i februar 1928. Flua på veggen har hørt utallige historier og mange middager hos ho mor har kjølna. Avstanden mellom kald pils på Ølhallen og varm mat hjemme har nok ofte blitt for lang.

Mye har likevel blitt forandret. Før var det ikke ei dame å se på Ølhallen. Nå er det atskillig flere selv om gammelguttan fortsatt er i flertall. De vil ikke gå med på at det var bedre før uten kvinnfolk tilstede. Så lenge det ikke er deres egen kjerring som tar med seg kjøvla er alt i orden. Mannfolkan flirer fortsatt av stakkaren som litt for ofte ble sittende utover middagstida. Kjerringa satt hjemme og ventet mens gubben drakk øl. Dag etter dag. Til slutt ble hun mektig lei, øste den ferdige middagen på en tallerken og gikk ned til Ølhallen. Der satt han, og fikk middagen servert av ei rasandes kone. Gubben skjemetes sånn av episoden at han aldri mer ble sett på Ølhallen. Den historien er populær rundt bordene og selvsagt sann.

Ishavslegender

Likevel er det ingen som slår fortellingene om Henry Rudi. Som den ishavslegenden han er blir han fortsatt manet fram gjennom røykdisen og øldunsten. Alle gammelhundane kjenner minst ei historie fra overvintringa på Bjørnøya og hjemkomsten

til Tromsø. Og det var på Ølhallen Henry Rudi gikk for å varme polhertet på godt øl etter å ha fangstet og fryst i månedsvis. Var det 300 eller 350 isbjørner han hadde på samvittigheten? Sikkert 350.

Henry Rudi er ikke den eneste ishavshelten som Tromsø har sett. Han Arnold forteller om da han sto på kaia og tok farvel med Roald Amundsen og sjøflyet som skulle lete etter den savnede Nobile-ekspedisjonen. Amundsen kom aldri tilbake, og han Arnold bedyrer at han er den eneste som fortsatt er i live av den kompisgjengen som sto på kaia den formiddagen i 1928.

Røverhistorier

Historier om folk og røvere kan de også. En utflyttet Tromsø-væring som hadde vært i Junaiten tok med seg et forbryteremblem hjem til byen. Den Sorte Hånd var kjennemerket. Både store og små tjuvstreker hadde han på samvittigheten, og alltid ble det trykt ei svart hand på åstedet. Den største skurkefæra som riktignok aldri ble utført

var planen om å sprengte Kraftforsyninga slik at byen ble mørklagt. Så skulle Den Sorte Hånd rykke inn i byen og rane Norges Bank. Det klarte han ikke, men på Ølhallen kom han inn for å drikke med mer eller mindre hederlige folk.

Sunnmøringen

Hvem er så de verste fyllhundane, vil vi vite. Svaret kommer uten nøling fra han Arnold: - Sunnmøringen. De e så pietetisk og nykter hjemme at det e mest så de har direkte kontakt med Vårherre. Men når de går i land i Tromsø fra tråleran legger de ifra seg Bibelen og skal ta igjen alt det tapte. En stakkars Sunnmørings langvarige innestengte festetrang får sin utløsning på Ølhallen. Og Tromsøgutan får bekrefta at Sunnmøringen ikke er så skinnhellige som folk skal ha det til.

U Tore Gjerstad og Nina Vestberg (foto)

Fra elektromagnetiske bølger

Det nærmer seg hundre år siden radioen så dagens lys. Mye har skjedd siden den gang og radioen har vært gjennom en voldsom utvikling. Radiostasjoner har siden dengang dukket opp på et hvert hjørne. Vi har tatt et tilbakeblikk og sett nærmere på radioens historie og utvikling.

Heinrich Hertz var mannen som oppdaget de elektromagnetiske bølger. Han fikk senere bølgenes frekvens oppkalt etter seg. Det skjedde for hundre år siden, tjuen år etter at fysikeren James Clerk Maxwell på teoretisk grunnlag hadde kommet frem til at slike bølger måtte eksistere. Likevel gikk det enda lang tid før noen klarte å gjøre praktisk bruk av oppdagelsen. Det var i 1901 at det store gjennombruddet for radioen for alvor kom. Da klarte man å sende elektroniske bølger som signalbærere over Atlanterhavet. Det var til havs man først tok i bruk de nyoppdagede bølgenes. Trådløs skipstelegrafi ble fra århundredeskiftet et utbredt kommunikasjonsmiddel. Det som blir omtalt som verdens første kringkasting fant sted julaften 1906. Da overførte man fiolinspill og poesi til skibstelegrafister flere kilometer unna. Dette og andre lignende forsøk kan likevel bare betegnes som trådløs telefoni. Budskapet gikk fra et punkt til et annet. Et viktig teknisk fremskritt ble utviklingen av elektrorøret, radiolampen. Dette bidro til å gi radiosignalene større rekkevidde.

Radioen tar form

«Jeg har i tankene en plan for en utviklingen som kan gjøre radioen til en husholdningsgjensstand på samme måte som klaveret eller fonografen. Ideen er å bringe musikk inn i hjemmene på trådløs sending.» Mannen som hadde denne planen var David Sarnoff. Han så for seg overføringer av foredrag, baseballkamper og værmeldinger. Det var i 1916 at Sarnoff skisserte en slik fremtidig bruk av radioen. Medieforskeren Hans Fredrik Dahl sier om Sarnoffs visjon: «Det som preger Sarnoffs visjon fremfor andre på denne tiden er at den griper kringkastingen som et sosialt system, med dens særpregede forhold mellom sender og mottaker. Radioen som hushold-

ningsartikkel, kringkasting som differensiert programtilbud, forholdet sender-lytter som et anonymt forhold hvor lytteren kan velge mellom flere tilbud, og - naturligvis - radioapparatet som et produkt for en ny industriell utvikling». Det var den første verdenskrig som virkelig satte fart på utviklingen av kringkastingen. Og høsten 1920 åpnet historiens første egentlige kringkastingstasjon. Det var i Pittsburgh, USA. Til å begynne med sendte man bare en time hver kveld, men etter som det stadig ble flere lyttere ble også programtilbudet utvidet. Det som begynte så smått i Pittsburgh spredde seg med rekordfart over hele USA. Fire år senere var det rundt ett tusen amerikanske kringkastingstasjoner.

I USA fikk radioen en eksplosjonsartet vekst. Den ble i første halvdel av 1920-årene allemannseie. Det var mange grunner til dette. Inntekten pr. innbygger hadde steget, og stadig større deler av befolkningen var blitt trukket inn i pengekulturen. Industriveksten og bykulturen gjorde at flere fikk fast arbeidstid og dermed også fritid. Fritid må jo som kjent fylles med noe og radioen var her et kjærkommet tilbud. Radioen i USA ble helt fra begynnelsen

tensialet det lå i dette mediet. I 1922 var det rundt sekstifusent radioapparater i USA. Fire år senere var det imidlertid over to millioner. Fra omkring 1930 ble annonsørene trukket aktivt inn i utviklingen av selve programprosjektene.

Norge får radio

Til Norge kom radioen først for alvor i 1925. Da fikk det private Kringkastingsselskapet A/S konsesjon til å sende de første radioprogrammene. Planen var egentlig at man skulle få en statlig drevet kringkasting. I motsetning til de andre nordiske landene var det i Norge den private kapital som rådet over kringkastingen på denne tiden. Årsaken til dette var den offent-

lig fattigdommen man hadde i Norge på denne tiden. Det Kringkastingsselskapet sendte ut på eteren på 1920-tallet bestod stort sett av musikk, der klassisk, ensemble og kafemusikk dominerte. Det var først på 1930-tallet at radioen på alvor fikk gjennombrudd i Norge. Dette skyldes blant annet at man fikk flere sendere, noe som på sin side førte til at det nå ble mulig å ta inn radioen de fleste steder i vårt landstrakte land. En annen ting er at radioen fikk på denne tiden den organisasjonsformen den senere har hatt (NRK). Man var også på denne tiden mye mer bevisst på hvilken programpolitikk man burde føre. Fra starten av 1920-tallet og frem mot 1930 var radiolytting noe som man gjorde i de store byene. Det var på denne tiden bare velstående mennesker som hadde råd til å kjøpe radioapparat. Det var først

ettermiddagen klistret til radioen og hørte på onkel Lauritz, hørespill og konkurranser. Man kan trygt si at barnetimen var et viktig innslag i den felleskulturen som var med å sveise de norske barna sammen.

Fire typer radio

Radioen har de siste 10-15 årene vært gjennom en eksplosjonsartet utvikling. Vi har gått fra NRK-kanalene til et mylder av forskjellige nærradiostasjoner. Vi kan trygt si at 80-årene markerte en helt ny tid for radioen i Norge. For det første fikk vi en helt ny riksdekkende kanal-P2, som ble lagt til Trondheim. Det var også på denne tiden at nærradioen for alvor gjorde sitt inntog i Norge. De som fikk konsesjon i første omgang (1981) var lag og organisasjoner. Enkeltpersoner, aviser eller landsomfattende organisasjoner fikk ikke konsesjon. Det var først i den andre konsesjonsrunden (1983) at aviser og de politiske partiene fikk slippe til. Nærradiene ble på denne tiden først og fremst amatørernes medium. Det ble derfor endel prøving å feiling på begynnelsen av 80-tallet før nærradiene etterhvert fant sin egen stil. Vi kan veldig grovt dele de forskjellige nærradiotypene inn i fire typer:

- Budskapsradioen
- Aktivitetsradioen
- Formidlingsradioen
- Den kommersielle radioen

Budskapsradioen har som sitt hovedformål å få spredd sitt budskap til lytterne. De som står bak en budskapsradio kan være et kirkesamfunn eller et politisk parti. Hele ideen med denne typen radio er imidlertid at det skal være et medium der man kan få spredd sin propaganda ut til folk.

Aktivitetsradioen drives ikke med det formål at det skal spre noe spesielt budskap. Radioen er dannet av en gruppe med det formålet å drive «radio». Her deltar folk fra helt ulike miljøer og lager programmer med høyst varierende kvalitet og innhold. Radioen velger selv sin egen profil og plass i mediebildet. Her er det imidlertid like viktig å skape aktivitet som å lage radio.

Formidlingsradioen tar i tillegg hensyn til særskilte interesser. Den er opptatt av å gi et så mest mulig riktig og riktig bilde av hendelsene som overhodet mulig. Formid-

HALLO-HALLO
RADIO-
PROGRAMMER

UKEN 26. SEPT. TIL 2. OKT. 1957

- Lys over land. Førebildning fra den engelske til kringkasting.
- Telemark. Sendt med mikrofon gjennom fjellet.
- Norge. I alle verdens kringkastinger.
- Akustikk. En utvalgt utstilling av popul. i skolekassa.
- Sorte ballader. Musik og språk i Norge.
- Fanger. Kvinner nordpå. Historier, skisser, og humor.
- Ukens Radiorevy.

Tandberg RADIO SØLVSUPEREN

30 000 kroner

Grosser og portvækk har De nytte med Merax Eddik. Bruker De denne reise naturetid er De sikker på et godt resultat. Oppskriften får De i kollektorettleggning.

WIRELESS BROADCASTING

Which Set shall I buy?

IF you want to obtain the best possible reception from Wireless Broadcasting, "listen in" on a

GECOPHONE

REGISTERED TRADE MARK

"GECOPHONE" Receiving Sets are of perfect design and construction, and represent the accumulated knowledge and experience of their makers in many years of telephone and wireless development.

Simplicity is the keynote of all "GECOPHONE" Receiving Sets. They are noticeably devoid of all technical complications and can be installed and operated with the utmost ease.

Fully approved by H.M. Postmaster-General and comply in all respects with the Regulations affecting Wireless Broadcasting.

Obtainable from all Principal Electrical Stores and Homeorganas.

CRYSTAL SET No. 1. Approx. price each standard P.O. Order 25 shillings.

CRYSTAL SET No. 2. Approx. price each standard P.O. Order 35 shillings.

GECOPHONE

REGISTERED TRADE MARK

Manufacturers (Wholesale only) THE GENERAL ELECTRIC CO., LTD., Magnet House, Kingsway, London, W.C.2.

og via reklame. Annonssørene så helt fra begynnelsen av hvilket po- av finansiert

til satelitt

kurrenter. Etter ansiktsløftningen fremsto de med tre forskjellige hoder, eller kanaler om man vil. En for de treige, en for de intelligente og en for de hippe. Som de henholdsvis kalte Norgeskanalen P1, Kulturkanalen P2 og Petre. Denne oppdelingen i programtilbudet må vel mildt sagt sies å være litt avlegs. NRK sin oppdeling i de forskjellige kanalene bygger oppunder myten om det enfoldige menneske. Det finnes jo ingen idag som bare hører på det ene eller andre. 90-årenes lytter er nok mer sammensatt enn det NRK skisserer i sin programprofil. Den nye organiseringen har blant annet ført til at de tre NRK kanalene rendyrker sin egen genre og profesjonaliserer seg på sitt område. Spørsmålet er bare om ikke denne profesjonaliseringen fører til at man mister litt av det mangfoldet som man før hadde i eteren.

Tegn i tiden

Mye av denne forandringen som er kommet i radiobildet er nok unngåelig og tidsriktig. Radioen har jo gått fra å være et primærmedium til å bli et sekundær medium. Radioen er også blitt et veldig flyktig medium. Det man har hørt har man hørt og hører aldri forhåpentligvis aldri mer igjen. Før var det en handling i seg selv å lytte på radio. Nå er det ikke lenger slik. Nå skal man sykle, vaske klær, lese, se på tv eller krangle samtidig som man hører på radio. Det sier jo seg selv at man da må tilpasse profilen sin etter dette faktum. Og utviklingen later til å gå i den retningen: jo mer svada jo bedre er det. Man kan på en måte skjønnere at de kommersielle radiostasjonene drives etter prinsippet mest mulig for minst mulig, og bruker argumenter som "vi gir folket det de (tror) de vil ha". At de bare blåser i "public service" prinsippet og pøser på med tanketomt snakk er på en måte helt greit. Men vi må ikke komme i den situasjonen at vi bare har denne typen radiostasjoner. Det er viktig å forsøke å opprett holde mangfoldet i eteren. Slik utviklingen har gått i det siste er vi på vei i motsatt retning. Om denne utviklingen forsetter i de neste femten årene gjenstår det imidlertid å se.

vil-

le til-

stander i

Norge enda,

men vi er på

god vei. Nå er selv

gode gamle NRK begynt å

tenke i de samme baner med sin

nye ungdomskanal PETRE.

NRK gikk jo gjennom store for-

andringer for en tid tilbake. Et-

ter endel reorganisering fremsto

NRK i ny innpak-

lingsradio- en bygger på de samme journalistiske prinsipper som NRK legger til grunn for sin virksomhet og som er råden- de i dagspressen.

Den kommersielle radioen drives etter markedsøkonomiske prinsipper. Høyest mulig inntekter og lavest mulige utgifter. Hele radioens konsept står og faller på dette med å tjene penger. Derfor blir også programprofilen også preget av "det som folk vil ha".

Mangfoldet forsvinner

En tid ut i 80-årene hadde man det man kan kalle et radiomangfold, med både amatør- og bygderadioer som hadde bingo på onsdagskvelden, fanatiske religiøse radioer som nærmest skulle frelse deg på luften og de hyperkommersielle radioene med flotte programledere. I tillegg hadde man gode gamle og trauste NRK som stod for det seriøse og troverdige i den norske radiotradisjon på denne tiden. NRK var nok på denne tiden et forbilde for mange små og puslete nærradioer i som var i startfasen. Det kan imidlertid virke som om det radiomangfoldet vi en gang hadde og som på mange måter utfylte hverandre, desverre nå er på god vei til å forsvinne. Vi har de siste par årene stadig sett en treining mot det mer kommersielle innen den norske radiotradisjon. Radio har blitt "big business". Store selskaper kjøper opp lokale nærradioer og gjør dem om til en gruppe identisk like nærradioer. Dette skjedde med mange av de beste nærradioene i byene. De ble kjøpt opp av pen-

gesterke mediafirma og gjort helt like med sine hippe programledere, men riktignok med en viss lokal variasjon. Dette er jo selvfølgelig en stil de bevisst har lagt seg på og som de mange ganger rendyrker til det uutholdelige. Et nytt søsken i flokken av kjekke radioer er jo vår alles kjære P4. Disse glupe folk som fikk konsesjonen til denne riksdekkende kanalen bygde hele konseptet sitt på "streite" kjøpekraftige mennesker som liker å høre musikk. For tross alt er det jo det P4 er. Det er stort sett musikk det her er snakk om. Musikk forkledd f.eks. som den to timers lange programposten "Trafikk og musikk". Som stort sett består av musikk og småsnakk ispedd litt trafikkmeldinger av typen: "vår venn i trafikken Tore ringte inn og melder om at veien over Gro-rud desverre er stengt, vær smart, kjøp en annen vei! Har du imidlertid en trafikkmelding eller en hilsen til din kjære, ring oss!" Vi snakker her om lavbudsjettets radio, det gjelder å tyne mest mulig ut av hver minste krone. Konseptet deres er imidlertid så enkelt. Man skaffer tilstrekkelig kapital. Leier et par respektable kontorer. Ansetter en håndfull programledere som man treffer på byen. Utstyret dem med en bunke plater, sender dem i studio og sier: "Snakk, eller mist jobben". Det er bare synd at dette snakket stort sett består av sva-

da som ikke er av interesse for noen. Informasjonsverdien i disse programmene er skremmende lav. Man får slik overfladisk behandling av alt og alle, og det lurer alltid en plate etter neste setning. Programmer av denne typen er blitt vanlig og man hører dem spesielt om formiddagen på alle de kommersielle radio-kanalene. Da sitter det noen hippe folk og serverer dårlige vitser i skjønn forening med et oppgult av nyheter tatt fra andre media.

De har hatt i USA noen år. Der har man radio-jockeys, som sitter og "hyper" seg selv opp foran mikrofonen i timesvis hver dag. Statusen som programleder kan man på en måte si at de har mistet. De har strengt tatt ikke noe å være programleder for, fordi hele programmet er sentrert rundt dem selv og det de selv tror de har å si. Nå har man ikke riktig så

VERDENSMOTTAGEREN Radionette 4

Årets store triumf har utlandet, utstyrt av storsjansjonen.

Pris kr. 250.- +stempel

Norsk Arbeids

JAN WESSEL RADIOFABRIKK

Unntatt. Øst-Sjansjonen 21. Flere kan eller radioforhandlere

Tor all! Merk Datoer 1994

ning. De må etterhvert ha oppdaget at de ikke sitter alene med en radiosender, men at de faktisk også har kon-

Jørgen Flint og Jens Nordstrand (tegning)

Knuste gangsterdrømmer

Carlito's Way
Regi: Brian De Palma
2 timer 25 minutter
USA 1993
18 år

Carlito's Way er det siste gangsterskudd på stammen av amerikanske gangsterfilmer. Den gode gamle gangsterfilmen har ikke vært så sterkt representert i den amerikanske filmindustrien de siste par årene. Noen mer eller mindre mislykkete forsøk har det imidlertid vært en del av i løpet av de siste årene. Når imidlertid folk som Brian De Palma iscenesetter gangsterfilmer må det simpelthen bli bra. Han har jo tidligere på samvittigheten gangsterfilmer som *De ubestikkelige* (1987) og *Scarface* (1982). *Carlito's Way* handler om Carlito Brigante spilt av ingen ringere enn Al Pacino.

Han er en gangster som som soner en dom på tre år. Med god hjelp av sin dyktige advokat (Sean Penn) slipper han ut etter fem år. Fem år er likevel lang tid i gangsterbransjen, mye er forandret siden Carlito sist vanket gatelangs. Nesten alle de gamle gangsterene er forsvunnet og nye er kommet til. Men ikke bare gaten er forandret, Carlito har også forandret seg. Han er ferdig med sitt tidligere kriminelle liv, alt han nå vil er og tjene seg opp nok penger til å bli medeier i et lite firma som driver med utleie av biler.

Som midlertidig jobb overtar

Carlito tilbake i sitt gamle nabolag.

han en nattklubb og driver den med god fortjeneste. Han treffer også igjen kvinnen han var sammen med for fem år siden. De unge og fremadstormende gangster-jyplingene ser med store øyne opp på Carlito. Alt han på sin side vil er å dra avgårde og starte et nytt liv med kvinnen han elsker. Det blir den legendariske gangsterhelten som sloss mot sitt eget rykte. En stund ser det ut til å gå riktig så bra for Carlito, men alt har nå engang en ende, han blir trukket med i tvilsomme foretninger av sine gamle venner.

Carlito's Way er på mange måter en anderledes gangsterfilm. Den byter med endel av gangsterfilmens klassiske kon-

vensjoner. Det blir historien om gangsterens som i fengsel fått tenkt seg om og vil starte et nytt å bedre liv, men gaten og fortiden innhenter han.

Al Pacino gjør som vanlig en god rolle. Sean Penn spiller på sin side advokaten David Kleinfeld overraskende bra. *Carlito's Way* har også spenningen, dramaet og kjærligheten som naturlig hører hjemme i en slik film. Og med en så dyktig og stilsikker historieforteller som Brian De Palma får ikke filmen et kjedelig øyeblikk. I stedet nyter man hvert sekund av den.

U Jørgen Flint

Canardo

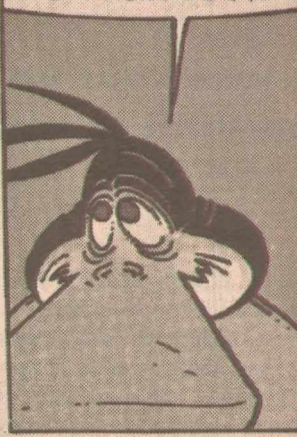
Antiheltar er dei som sel best for tida. Særleg menn, som ikkje heilt veit kor dei har seg sjølve, kjøper desse antiheltane så det berre står etter. Dei to framste teikna antiheltane er for tida Arne And og Canardo. Canardo er ein forsoffen detektiv. Han drikk sjølvsgat for mykje, finn seg ikkje kvinnfolk bortsett frå eit nummer i ny og ne, men er smart som få. Opplegget er med andre ord perfekt for ein typisk antihelt.

Då eg såg at det var kommen eit nytt album frå Benoit Sokal om Canardo storma eg sjølvsgat til og kjøpte bladet. Eg la meg på senga og gleda meg til litt sjølvpinande nytting. Historia er god. Det er mord, vald, sex og gale legar. Sjølvsgat ein mannleg lege, heilt styrt av ei kvinne. Storyen er god og passar Canardo. Likevel er det noko som manglar.

Det første som slo meg var at fargene var blasse. Det var ikkje dei sterke, truande, mørke fargene som vi er van med frå Sokal si hand. Det neste som slo meg er at historia er stillestående og at Canardo har det for godt. Han er ikkje full heile tida i eit forsøk på å gløyme ei dame, og han er ikkje i kamp med den inkarnerte ondskapen slik vi såg det i «Rasputins merke».

Tvert i mot så har han det godt, et sjokolade, som han får frå ein sympatisk konfektprodusent som også er sjuk. Men han puler ei vakker sjukepleierske som viser seg å vere politisk, og løyser gåta frå sjuke-senga. Rettnok forsøker ho å forgifte han fordi ho trur han

LA DU MEG MEG FORDI DU VAR UTE ETTER FLER OPPLYSNINGER?

kjem til å spolere opplegget hennar. Men det godtek han! Det er slik det skal vere. Og slik skal det ikkje vere. Sokal rettar opp noko av inntrykket gjennom ei glimrande melankolsk avslutning som held god gammal klasse.

Sokal har og lagt inn litt politikk og realisme gjennom å la ein proletar og ein rikmann dele sjukeom. Men kranlinga og kjeklinga mellom dei blir nesten patetisk. Det er for sjølvsgat og for lett-vint.

Når alt dette er sagt må eg få avslutte med at eg framleis ser fram til neste Canardo. Eg kjem til å storme ut og kjøpe det. Eg håpar og trur at meisteren bak Rasputin-bladene og «En aldri så liten øl» ikkje har tapt seg og kjem sterkare tilbake.

U Pål J. A. Skogholt

Arkeologiens paradokser

“Camera Archaeologica” er en utgivelse der arkeologene ved Tromsø Museum presenterer seg selv og sitt fag. På en særdeles stilfull måte gis det et innblikk i de paradokser og tvetydigheter arkeologene står ovenfor i sitt feltarbeid.

Resultatet av arkeologenes feltarbeid er en tørr, vitenskapelig rapport som er beregnet på fagfolk. Dette oppleves som et problem for mange arkeologer, ikke minst fordi alle de faktorer som preger rapporten - sosiale forhold, kranling og forelskelser, dagsformen til feltarbeiderne - aldri nevnes i rapportene.

Camera Archaeologica er et av Tromsø Museums skrifter som prøver å gi folk et innblikk i “feltarbeidets sosiologi.” Vi følger et arkeologisk feltarbeid fra Slettnes i Finnmark. Denne gangen er det ikke rapporten som er viktig, men alle de private og faglige erfaringer som deltakerne på “ekspedisjonen” har gjort seg.

Vi blir presentert for noen av

de svært delikate problemstillinger som arkeologien har å slite med. For eksempel det faktum at arkeologene (som kan fortelle oss om fortida) er de som gjennom sitt vitenskapelige arbeid (utgravingene) ødelegger minnesmerkene og gjør at seinere generasjoner ikke har muligheten til å tolke minnesmerkene. (Bare rapportene!)

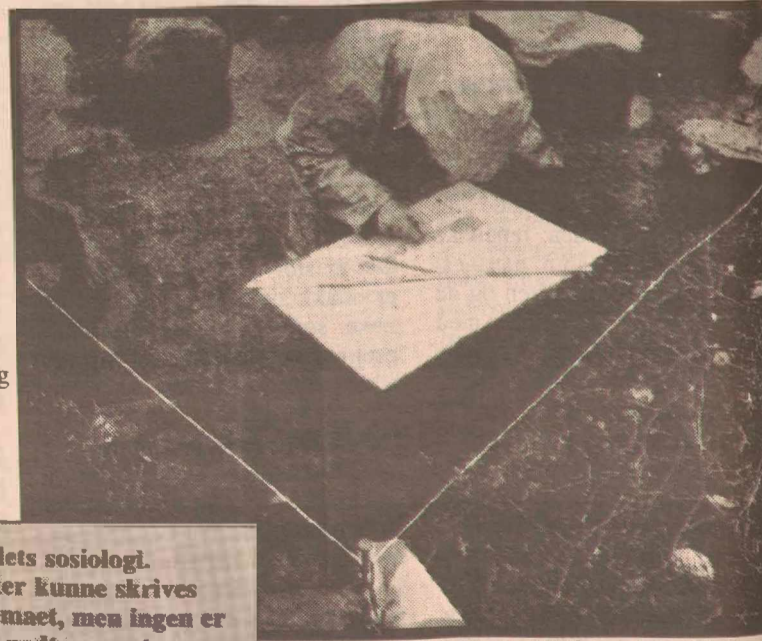
Kløyften mellom de urbaniserte og akademiske forskerne og det lokalmiljøet disse arbeider i blir også diskutert og kommentert i teksten. Egentlig er problematikken ganske selvransakende og treffende, så arkeologene skal ha ros for å sette sitt eget fag i et vidt perspektiv. Det er hyggelig - og et godt tegn - at arkeologene

med så stor klarhet fraskriver seg den vitenskapelige positivisme.

Stilfull utforming

Det er Jens-Eirik Larsen som har tatt bildene, han er profesjonell fotograf (ikke arkeolog), noe bildene bærer preg av. Irene Sætre har stått for designen, og hun har formet utgivel-

“Feltarbeidets sosiologi. Mange bøker kunne skrives om dette temaet, men ingen er skrevet. Vi nedtegner større vitenskapelige observasjoner av det vi graver fram, skriver om jordlag og ildsteder, om målesystemer og kullprøver, og om været. Men aldri om den sosiale praksis disse observasjonene skjer innenfor. Aldri om hjemlengsel, bakrus eller forelskelser.”
Fra “Camera Archeologica”

Arkeolog på feltarbeid (foto: Jens-Eirik Larsen).

sen på en sjeldent stilfull måte. Totalt sett så bryter denne utgivelsen sterkt med det vi er

vant til å se av arkeologiske arbeider. Bjørnar Olsen, Anders Hesjedal og Inger Storli har skrevet og redigert tekstene.

U Joakim Lie

- En god bok er en oase for hodet.....

Det koster ingenting å spesialbestille bøker.

Vi skaffer deg en emneoversikt.

Vi har 30.000 registrerte bøker/varer i vår datamaskin.

Utsolgte bøker kan vi søke etter hos 130 andre Libris-bokhandlere.

Libris-kjeden gir ut eget bokmagasin som er gratis.

Vi er "On line" med norske forlag.

Alle pensumbøkene til Helsefaghøgskolen.

Centrum * Libris
Bok og Papirhandelen i Sjøgata

*Med hilsen
Per Hugo Johansen*

Sparing!

**Gunstige
sparevilkår gir
deg mer å
rutte med!**

**Gjør det
i Kreditkassen.**

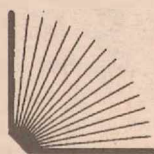
K KREDITKASSEN

Grønnegata 80
9005 Tromsø

Telefon: 77 62 27 00

- VISSTE DU

- AT VI FORETAR 22.000 BOKBESTILLINGER I ÅRET?
- AT VI REGISTRERER OG MOTTAR CA. 6000 NYE TITLER HVERT ÅR?
- AT VI HAR REGISTRERT OVER 26.000 TILTTLER SOM HAR VÆRT INNOM BOKHANDELEN I LØPET AV DE SISTE FIRE ÅRENE?
- AT VÅRE KATALOGER PÅ CD-ROM GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM HVILKE ENGELSKSPRÅKLIGE TITLER SOM KAN SKAFFES?
- AT FORLAGSSENTRALENS DATABASE GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM DE ALLER FLESTE NORSKE TITLER?
- AT VI KAN HJELPE DEG MED EMNESØK PÅ NORSK OG ENGELSK?
- AT DET IKKE KOSTER NOE EKSTRA Å FÅ BØKER SPESIALBESTILT?

AKADEMISK KVARTER

B O K U A N D L E R E

Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 Tromsø. Tlf: 776-44920

Biologer og geologer - en utdøende rase på UiTø?

Nei, nå er vi på IBG, institutt for biologi og geologi, lei av å bli bortgjemt og glemte... For å nevne noen eksempler:

* I forbindelse med siste allmannamøte, trykket Utopia en grei oversikt over de ulike studentpolitiske hierarkiene ved de forskjellige instituttene. Vi har bare ett spørsmål; «Hvorfor var IBG det eneste instituttet som ble utelatt?». Vi bare spør.

* Utopia glemte å ta inn pressemeldingen angående årsmøte for Steinbiten, (velferdsorg. for IBG).

* Det er ikke alltid at Utopia kommer rykende fersk opp til oss på haugen.

* Når det blir gitt oppslag og plakater i forbindelse med arrangementer og større tilstelninger, kommer bare et fåtall av disse opp til oss. Vi har etterhvert blitt vant til å sjekke i UB-kantina og hovedgården om det i tilfelle skulle være noe. Jungeltelegrafene er i så tilfelle god å ha.

Som et kjent TV-reklame innslag slår fast: MÅ DET VÆRE SLIK ?

Nå er ikke dette ment som syting eller en uthenging av Utopia, som vi forøvrig synes gjør en god jobb. Det vi ønsker er å rette søkelyset mot et institutt som studentene ved UiTø kjenner lite til, eller i verste tilfelle ikke vet eksisterer. Det virker som studentene ved de andre institusjonene ikke helt er klar over hvor vi tilbringer våre dager, eller hva studiene våre går ut på! Noen har nok hørt om Gjennomgangsbygget, men de

knytter dette opp mot NFH, som langt flere har hørt om. Fakta er at IBG fra starten av holdt alene til i Gjennomgangsbygget, NFH kom til noen få år etter. Som kjent vil NFH få ferdig sitt nye bygg ved siden av hovedparkeringsplassen ved juletider. IBG vil da holde til alene i Gjennomgangsbygget, det er derfor viktig for oss å gi beskjed om at det er liv i oss. Slik at bygget ikke skal bli helt glemte etter jul. Men nå er det vel en del som spør: - Hva er så IBG?

Her er et eksempel på en vant situasjon for oss.

-Hei, hva studerer du ?

-Jeg studerer biologi/geologi.

Man skulle tro at denne forklaringen var nok, men nei. I ca. 90% av tilfellene får man dette spørsmålet til «svar».

-Hva blir du når du er ferdig med studiene ?

Det er da man har lyst til å sette seg ned å ta frem basis kunnskapene fra videregående...

Har man kanskje ikke hørt om biologer og geologer ? Vi bare spør! Det verste er at dette ofte kommer fra medstudentene.

Vi skal prøve å gi dere en lett og generell innføring i hva disse fagene står for.

BIOLOGI betyr læren om blomster, planter, jordsmonn, dyr og fossiler.

GEOLOGI betyr læren om Jorden, dvs. alt fra sand, grus til isbreer, ørken, hav, vulkaner og fjelldannelse. Samt olje.

De to retningene kan godt kombineres, spesielt ved læren om fossiler, jordsmonn,

økologi og miljøvern.

Miljøfag er en ny retning som har kommet de siste årene, og som man kan knytte opp mot enten biologi eller geologi.

For tiden er vi i underkant av 300 studenter, så vi innrømmer at vi er få. Men vi er ikke så særegne av den grunn. Stort sett ser vi ut og oppfører oss som studenter flest. Leser, fester, er sosialt engasjerte etc. Samt en del av oss nok burde fått tildelt tittelen Can. Cantine som noen av våre andre medstudenter. Apropos, vi går vanligvis normalt kledd; islender, anorakk og slagstøvler, er ikke mer utbredt hos oss en hos dere. Hammer, hakke og spade er som OFTEST kun i bruk i felten...

Av Kristin Nergård og Nina Hestem, leder og sekretær i Steinbiten

Takk for fin artikkel

Jeg ville bare skrive å si takk for en veldig fin reportasje om en «Hedensk opplevelse av en religiøs messe» i Utopia nr.6. Det er godt for oss kristne å ha det «svart på kvitt» at også andre har utbytte av gudstjenestene. På en eller annen måte.

Noe av det jeg ble mest (positivt) overrasket over var at Glosemeyer klarte å la forestillingen og fordømmer ligge igjen utenfor, og så gå inn i den katolske kirka og få med seg det som skjedde der og da. Og enda mer: Å få det festet til papiret. For det skal noe til å være en erklært ateist og beskrive en messe uten å henge seg opp i alle de argumentene som taler for å melde seg ut av ymse kirkesamfunn. Og det klarte hun. (Hvorvidt disse argumentene har noe for seg eller ei skal jeg her la forbli udebattert). Men

også det å ikke la reportasjen bli et kampskrift for egen (ikke-)tro, ja, kort sagt: Den «objektive» beskrivelsen av en svært subjektiv opplevelse, det var bare så godt å lese.

En annen ting er at man bare kan underskrive på at «sånn er det». Jeg har sjølv opplevd både det å være som ei flue på veggen og bare observere det som skjer, men også å få ta del i tankevandringa og bønna. Og de to siste er sånne opplevelser som en lever lenge på.

Så takk for den reportasjen. Jeg håper og tror at den kan være med på å vise hvilken ressurs (jeg tror at det er det viktigste ordet) som står til rådighet. Ikke bare for de integrerte, men for alle. Absolutt alle.

Av Geir Holmstad

ØNSKES LEID

Trengende Studenter må leie tepperensermaskin, ellers dør vi.

Ring 776 38739
Vi betaler kanskje.

Det er mulig å sette inn rubrikkannonser i Utopia. Har du noe du vil selge, kjøpe, bytte, leie, låne eller gi bort; kom innom redaksjonen med en lapp. Rubrikkannonser er gratis for studenter. Vi holder til i ISV-kjelleren.

Besøk oss, det kan lønne seg!

Den norske Bank

Telefon 77 68 40 00 - Telefax 77 68 61 92

Postboks 1178, 9001 Tromsø - Besøksadresse: Storgt. 44, Tromsø

English summary

By Nina Lager Vestberg

Socialists take over

Sosialistisk Studentlag (SSL/Socialist Students' association) is definitely the winner of this spring's student political elections. The newly elected Studentstyret held their constituting meeting on Friday 13th May and simultaneously elected the three representatives that, in addition to the leader and «next-leader», form the Arbeidsutvalget (AU/Central Committee). Newcomer in student politics, Lisa Amundsen (SSL), was elected political secretary by a two-vote majority over Frank Thure Lindgren (liberal). Pål Julius Skogholt, also SSL, defeated the same Lindgren by one vote in the election to the other seat in AU. Together with nestleder Eirin Ytreberg, these two secure the majority for SSL in this most important

student political body. The last seat is occupied by Hanne Brun of SSF (Social Democrats).

Strategic plan lacks strategy

The University's political strategy on education towards 2000 has been drawn up by a committee in a so-called strategic plan. The plan has been criticised both by the institutes and the Studentstyret, and this led to the University Board asking the administration to revise the plan, which they did. Still, there is a lack of visions in this plan that is unworthy of the University. Student representative to the University Board, Henrik Nilsen, and states that the strategic plan does not draw up any strategy, it only describes the current situation.

But according to Gisle Johansen, who was student represen-

tative in the «strategic committee», they are not to blame. - Our mandate was clearly restricted by the University Manager, who gave us three conclusions to relate to: regulation, no regulation or a differentiated model. The Manager indicated that deciding on «no regulation» would imply «a great deal of uncertainty»...Gisle Johansen calls on the University Board to develop visions and strategies outlining a consistent policy, and not just to confirm or dismiss whatever the administration puts forward and thus leave it to rule the University of Tromsø.

Green work

Sick of dusty books and sticky library air? Feel like spending the summer in the countryside? Why not try two weeks or more as a farmworker on a real, Norwegian farm? This summer, the

environmental organization Natur og Ungdom, in cooperation with the farmers' association Norsk Bonde- og Småbrukarlag, arranges for young people to take part in the daily life and work on a farm.

Through practical work and personal contact, the two organizations wish to build an alliance between urban and rural life, between farmers and environmentalists - and to show that there is a will to an environmentally safe agricultural policy.

If you would like to know more about this, or to join, please contact Natur og Ungdom, Torggt.34, 0183 Oslo, tel.:22 36 42 18 before 1st June.

Dyrøya - new course center

The capacity at Skibotn field station is full. That is why ISV

has cast their eyes upon a discontinued school on Dyrøya, a small picturesque island in the south of Troms with steep mountains and old fishing villages.

The new center will bring students closer to North-Norwegian reality than Skibotn did. The comfort will stay the same, although the sanitary conditions will be improved. The surroundings offer a great opportunity scientifically. The archeology section takes a special interest in the area because of the possibility of field course and excursions. Even though ISV look forward to making use of the school nothing yet is decided. It is up to the local community council to make the final decision.

Tjue kjappe

av Allan Andreassen

Fem om mat:

- 1) Hva betyr antropologi?
- 2) Hva betyr farmakologi?
- 3) I hvilken amerikansk stat er Little Rock hovedstad?
- 4) I hvilken amerikansk stat er St.Paul hovedstad?
- 5) Hvor er Lerwick administrasjonssentrum?

Fem om klokker:

- 6) Hva slags dyr er en jeppe?
- 7) Hva heter Kinas største havneby?
- 8) Hvor ligger flyplassen La Guarida?
- 9) I hvilket hav ligger øya Guam?
- 10) Hvor er tarantelle nasjonaldans?

Fem om litt og tre om mye:

- 11) Hvem har skrevet om «Ole Brum»?
- 12) Hvem har skrevet «Mord på Malta»?
- 13) Hva betyr ROM?
- 14) Hva het forløperen til Bridge?
- 15) Hva heter Märthas påståtte elsker?

Fem om FrP:

- 16) Hva heter FpU's leder?
- 17) Hva het den tidligere nestlederen?
- 18) Hvem er den såkalte «firerbanden»?
- 19) Hvor foregikk FrP's landsmøte?
- 20) Hvis Carl I. Hagen skiller seg fra sin Eli, hun gifter seg med Torbjørn Jagland og han med Gro, de får tre barn alle sammen, som gifter seg med Anne, Per Olaf og Jan Henry, hvem vil da være onkel til alle disse?

Fire på rad

-Hva skal du gjøre til høsten?

Elin Ellertsen, Pedagogikk grunnfag

-Det er litt vanskelig. Skal til Bodø å studere barnevernspedagogikk eller mellomfag i Tromsø.

Anette Ludvigsen, ex.phil.

-Jeg skal ta Antikkens historie og jobbe på Åsgård. Så venter jeg på å komme inn på embetsstudie i Psykologi.

Dag Wold, Historie grunnfag

-Skal studere Kunstshistorie.

Torbein Gamst

Skal studere Pedagogikk grunnfag eller fysioterapi.

i noterer at...

"Jeg synes godt vi kan gjøre bruk av kjønnskvoltering i dag, siden det sannsynligvis går til min fordel."

Frank Thure Lindgren, Studentrådsleder ISVIISL - som har engasjert seg sterkt mot radikal kjønnskvoltering - under valg til studentstyrets politiske sekretær.

dør?
- Alltinget i vår egen kjære andedam her oppe i det høye nord, har vedtatt å jobbe for radikal kjønnskvoltering ved ansettelser til høyere stillinger. Slike tiltak går selvsagt ikke upåaktet hen, og en frustrert herre gikk til lokalpressen med et lesebrev der han luftet sin frustrasjon over det han fryktet ville kunne medføre en kvalitetssenking på lengre sikt.

Stakkaren fikk selvsagt svar på tiltale fra en engasjert dame i herværende avis' lesebrevsspalte i forrige nummer. Hennes kommentar til valg av botemiddel for å rette opp kjønnsbalansen var blant annet at, vi siterer: "Situasjonen er tragisk, og noe drastisk må gjøres". Vi minnes at dette er omtrent de samme ord

som tidligere forsvarssjef Trygve Bull-Hansen brukte for å beskrive de sivile lidelser i Bosnia for et års tid siden. Det er også internasjonalt akseptert sjargong for å beskrive borgerkrigen i Rwanda pr. dags dato, der snart en halv million mennesker er blitt massakrert. Var denne analoge språkbruken et forsøk fra damens side på å sette i reell sammenheng hvor prekær mangelen på kvinner er her på bruket, eller skulle det bare demonstrere et perspektiv på tilværelsen som akkurat når bittebittebittelittegranne forbi nesetippen?

-Det går hårdnakkede, ja - beint fram seiglivede rykter om at det egentlig er sommer. I skrivende stund (16.mai), legger vi imidlertid hele vår journalistiske tyngde og avisens samlede prestisje bak et forsøk på å belyse faktum, og vi sier det med det samme: Så er ikke tilfelle!

Tjue svar:

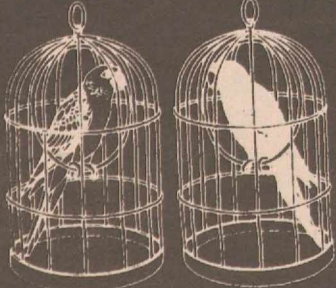
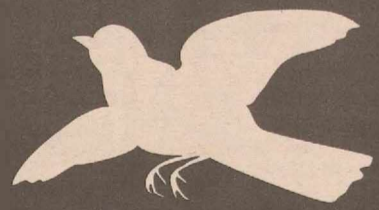
- 1) Læren om hvordan mennesker og miljø påvirker hverandre, 2) Læren om legemidler, 3) Arkansas, 4) Minnesota, 5) På Sørlandet, 6) En fugl, 7) Shanghai, 8) New York, 9) Stillehavet, 10) Italia, 11) A. A. Milne, 12) Dan Turell, 13) Read Only Memory, 14) Whist, 15) Phillip Morris (men Martha kalte man for mini-Morris), 16) Lars Erik Grønntun, 17) Ellen Wibe, 18) Ellen Chr. Christiansen, Oscar Hilligaar, Stephen Bråten og Roy Wetterstad, 19) Bolkesjø, ble etterpå kalt «Dolkesjø», 20) Erik Solheim
- 0-5 riktige svar: Du blir ikke bedre. Er du ikke lei av at i hvert nr. må du kikker her. Shame om YOU.
- 6-10 riktige svar: Erted rav ekki ás gillfád, ás áþ ás rág ted trekkis erdeb. Ted elluks ekki esuabrotf gem ta ud re art R'vlov's
- 11-15 riktige svar: Du er av den typen som kan se humoristisk på Espen Bredesens perle av noen ord: «Bedre å hoppe 209 meter enn å ha 209 meter fjell over hodet»
- Er de ikke flinke å ordlegge seg, vær toppidrettsutøvere?
- 16-20 riktige svar: Johann Koss, og dine likestemte, dette var slettes ikke dårlig. Det enes-te jeg frykter er denne store kunnskapen om FrP. Men jeg antar at denne kunnskapen bunnar i genuin interesse om et av Norges mest morsomme parti. Her er det gøy, «parti all nighit long» som Grønntun sa det.

Hjørnet

Hjerne

EGG TIL BESVÆR...

Ole, Knut og Stine-Petrine sitter og småsnakker på kveldens vorspiel. Siden stemningen ikke helt har nådd de store høyder ennå, bestemmer de seg for å diskutere naboens samling av hettemåseegg. "Naboen, han har mer enn tusen egg i hettemåseegg-samlingen sin", sier Ole. "Det har han ikke", sier Knut, "han har mindre enn det". Stine-Petrine avslutter diskusjonen med å si: "Det er i alle fall sikkert at han har ett hettemåseegg." Hvis bare ett av disse utsagnene er sant, uavhengig av hvordan det går med festen, hvor mange hettemåseegg har naboen da i samlingen sin?

LØSNING PÅ FORRIGE OPPGAVE:
Vi setter opp følgende likning:
 $1+x=2(y-1)$ og $x-1=y+1$
Utregnet blir dette 7 x-papegøyer og 5 y-er.

Semana Santa

Foto: Lisa Therese Amundsen

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Eksamen er over - for de fleste - og sommerferiens sløve sinnsstemning senker seg over de akademiske masser. Dette gjelder iallefall flertallet av oss. For tresemesterstudentene og den heldige elite som har fått sommerjobb i Tromsø, er det ingen bønn. Disse streberne må holde konsentrasjonen oppe på et kunstig nivå gjennom en het og fuktig sommer. Det er likevel håp i byen. Byjubileumsfeiringen skaper en mulighet for pause fra intellektuell anstrengelse. Som en ekstra service for dem har vi her en oversikt over hva som skjer utover sommeren.

Onsdag 15.juni
Byspilledagen. Premiere på vandrespillet "Fra ishav til by" om byens historie, den første bosetting og bygrunnleggelsen.
Utgivelse av byhistorien "Tromsø gjennom 10 000 år", bind I og bind II.

Torsdag 16. juni
Samisk kulturdag

Fredag 17. juni
Skoleelevenes jubileumsdag. Sentrum blir utstillingsvindu for skoleelevenes kreativitet gjennom året. "Vår jord, vår evighet" er en kantate til Tromsø bys 200

års jubileum av Torstein Aagård-Nilsen i Domkirke. Tromsø Orkesterforenings Janitsjarkorps spiller.

Lørdag 18. juni
Polardagen. Åpning av utstillingen "Tromsø i billedkunsten". Jubileumsvielse av 12 par i Tromsø Domkirke

Søndag 19. juni
Idrettens Dag

Mandag 20. juni
Jubileumsdagen med avduking av Norges første minnestatue av Kong Olav V, kakefest i sentrum. Uppremiere på Hamsuns August-trilogi på Hålogaland Teater.

Tirsdag 21. juni
Ungdommens Dag med høring om ungdommens problemer og muligheter i Tromsø

Onsdag 22. juni
Flernasjonersdagen med sterk markering av Tromsøs internasjonale miljø.

Torsdag 23. juni
St.Hansdagen, feiring for hele familien utenfor sentrum.

Fredag 24. juni
Skansendagen, åpning av Tromsøs gamle bydel på Skansen.

Lørdag 25. juni
Bydagen med århundrets marked og Byfest. Aktiviteter hele dagen.

Søndag 26. juni
Friluftsdagen med familieaktiviteter på Rundvannet.

Mandag 27. juni
Primærnæringsenes Dag med bl.a kåring av fire nye spennende fiskeretter, kreert av restauranternæringen i Tromsø.

Tirsdag 28. juni
Kommunikasjonsdagen

Onsdag 29. juni
Innflytternes Dag

Torsdag 30. juni
Handelens Dag

Fredag 1. juli
Åpning av "Tromsø i Billedkunsten", utstilling på Tromsø Kunstforening. "Byen og museet

sammen i 125 år", jubileumsutstilling i Tromsø Museum. Begge utstillingene står fram til 31. juli.
Turmarsjen Midnattsolfestival. Kattfjord Sportsklubb Midnight Sun Bridge Festival starter, og varer helt til søndag.

Lørdag 2. juli
Midnight Sun Marathon med Norgesmesterskap i maraton. Åpning av den todagede Midnattsol Internasjonale Korfestival, nystartet festival i jubileumsåret. Åpning av Tromsø Botaniske Hage, Universitetet i Tromsø.

Lørdag 9.-søndag 10. juli
Gammeldags kirkehelg på Brensholmen

Fredag 29.-lørdag 30. juli
Olsoktur til Håja. Tromsø Turlag

Nytt faksnummer:
776 45199